Агазеҭ шьаҭаиркит Д.И. Гәлиа 1919 ш. февраль 27 азы

АҦСНЫ

Ареспубликатә ҳәынҭқарратә усҳәартә «Аҧснымедиа»

2023 ш. ииуль 6 № 35-36 (21.463)

Ажәларқәагьы зхатәы аҧхьареи аҩреи змам, урҭ жәлары назас рхы рзыҧхьаӡом, урҭ намӡааамӡоуп, милаҭ бжоуп, мчы рымам, нагӡара рымам, ехьа иҟазаргьы, оҭәы зхатәы аҩреи аҧхьареи здырҵа, аҭара змоу ажәларқәа ма хаала, ма мчыла ирыламлар ҧсыхәа рымам, нас рхатәы бызшәа рхашҭны, рҵас бзиақәа кажьны, атәым уаа излалыуа рыбызшәеи рҵасыи шьҭырхуоит, убас ала урҭ ирылызҩахоит, егьшнеиуа ирылаӡӡоит.

Дырмит ГӘЛИА , *агазеҭ «Аҧсны» №1, февраль 27, 1919 ш.*

Владимир Путин Аҧсныҟа дааиҧхьеит

Аҧсны Ахада Аслан Бжьаниеи Урыстәылатәи Афедерациа Апрезидент Владимир Путини ҭелла аицәажәара рыман. Атәыла Ахада ҭәҭәала дшадгылоу иҳәеит азакәанреи аконституциатә леишәеи рышьақәыргыларазы Урыстәылатәи Афедерациа анапхгара рускәа, – иаанацҳауеит Аҧсны Ахада исаит.

Ҩ-ганктәи аусеицура хра злоу азҵаарақәа рылацәажәара аан аҳәынҭқарракәа рхадацәа иазгәарҭеит аусеицура аҩаӡара шыҳараку, иагьышьақәдырҭәҭәеит уи ҳаҧхьаҟагьы арҭәҭәара ишазҿлымҳау.

Хшыҩзышьҭра ҷыда рзыҟаҵан ахәаахәҭра-економикатә усхк аганахьала ҩ-ганктәи аусеицура, аинфраструктуратә проектқәа рынагӡара. Аицәажәара аҵаки алҵшәа бзиеи аман.

Аицәажәара аан Аслан Бжьаниа Владимир Путин иахь ааҧхьара ҟаиҵеит ахьыҧшымра жәларбжьаратәи азхаҵара 15 шықәса ахыҵреи Аҧсны Аҳәынҭқарра Аиааиреи Ахьыҧшымреи 30 шықәса рхыҵреи ирызку аусмҩаҧгатәқәа ихы рылаирхәразы Аҧсны даҭаарц.

Ахьыҧшымра Амш идиныҳәалеит

Аҧсны Ахада Аслан Бжьаниа Алеқсандр Лукашенко Ареспублика Беларус ахьыҧшымра Амш идиныҳәалеит. Адныҳәалараҿы иазгәаҭоуп:

«Ҳаҭыр зқәу Алеқсандр Григори-иҧа!

Гәык-ҧсыкала ишәыдысныҳәалоит Ареспублика Беларус ахьыҧшымра Амш. Ари аныҳәа шәтәыла аиҭаҿиара иахаҿроуп, шаҳаҭра ауеит Аҵьынҵьтәылатә еибашьра Дуӡӡа ашықәсқәа раан асолдаҭцәа рфырхаҵарала аҭоурыхтә гәалашәара наунагӡа иагәылаҩу абеларус жәлар рдоуҳаи рхаҵареи быцра шрықәым азы.

Тәылак иахәҭакыз Аҧсни Беларуси ирзеиҧшыз аҕа иҿагылан, еицдырҿион аҭынч ҧсҭазаара. Аҧсуа жәлари абеларус жәлари абри рҭоурыхтә еимадара уасхыр ҭәҭәаны иҟоуп иахьа ҩ-ганктәи аизыҟазаашьақәа рыҿиаразы. Агәра згоит убри ишаныҧшуа Аҧсни Беларуси рыжәларқәа рҽеазышәаракәа.

Исоуз алшара схы иархәаны, Шәара, Алеқсандр Григори-иҧа, Ареспублика Беларус ажәлар зегьы ирзеиҕьасшьоит ажәҩан цқьа, ашәҭыкакаҷра, агәабзиара, аманшәалара».

Урыстәыла Аҳәынҭдумаҿы

Рашәарамза 29 азы имҩаҧысыз Аҳәынҭқарратә Дума аилатәараҿы ҩбаны иҟоу атәылауаҩра иадҳәалоу азҵаара аӡбаразы Урыстәылатәи Афедерациеи Аҧсны Аҳынҭқарреи ирыбжьарҵахьаз аиқәшаҳаҭра аратификациа азун. Абри азы адырра ҟанаҵоит Интерфакс.

Зыӡбахә ҳәоу цәыббрамза 27, 2022 шықәсазы Москва ақалақь аҿы знапаҵаҩра мҩаҧгаз аиқәшаҳаҭра ауп.

Иарбоу аусшәҟәы, ганк атәылауаа ирымоу атәылауаҩра мап ацәкрада егьи аган атәылауаҩра адкылара азпҳхьагәанаҭоит. Атәылауаҩра адкылареи ацәыӡреи рзы аиқәшаҳаҭра иарбам ахәҭа аганахьала, аӡбамҭа адкылара мҩаҧысуеит атәылақәа доусы рзакәанҧҵара инақәыршәаны.

Иара убас, аиқәшаҳаҭра иазпҳхьагәанаҭоит аҩбатәи атәылауаҩра зауз рхәыҷқәа аҩбатәи атәылауаҩра рыҭара аҧҟарақәа. Ахәҭакахьала, 14 шықәса зхымҵыц ахәыҷқәа ртәылауаҩра рҭаацәа ртәылауаҩра иақәшәозароуп, убри аан урҭ атәылауаҩра змам хаҿны иҟамлозар. Ахәыҷы итәылауаҩра иҭаацәа ртәылауаҩра аҧсахраан, иара убас урҭ аби ани рзин рцәыӡраан еиҭакрада иаанхоит. Аҩ-ҳәынҭқаррак ртәылауаҩра змоу ахәыҷы 18 шықәса анихыҵлак ашьҭахь, уи иҭаацәа еилацәажәаны шәҟәыла еиқәдыршәаз арзаҳал ала ахәыҷы тәылак атәылауаҩра иалҵрала тәылауаҩрак изалырхыр алшоит, ҳәа иазгәаҭоуп аиқәшаҳаҭраҿы.

Аҩҳәынҭқаррак ртәылауаҩра змоу ауаа иааиҧмырҟьаӡакәа иахьынхо атәыла азакәанҧҵара инақәыршәаны, асоциалтә еиқәыршәара,аҵарадырра,амедицинатә цхыраара аиуразы азинқәа рымоуп. Аиқәшаҳаҭра иара убас аганқәа доусы рзыҳәамҭақәа рыла, аамҭакала Урыстәылатәи Афедерациеи Аҧсны Аҳәынҭқарреи ртәылауаҩра змоу атәылауаа ахҧатәи аҳәынҭқарра атәылауаҩра аиура, мамзаргьы аҳәааанырцәтәи аҳәынҭқарраҿы иааиҧмырҟьаӡакәа анхаразы азин зырҵабыргуа аусшәҟәы шроуз азы аинформациа аҭара азпҳхьагәанаҭоит.

Аҧсны Аминистрцәа Реилазаараҿы

Аҧсныпресс. Рашәарамза 29 рзы Аминистрцәа Реилазаара аилатәара мҩаҧысит. Амшхәаҧштә хада зынӡа иалагалан 11 зҵаара, иназыцҵоу – ҧшьзҵаарак. Аминистрцәа Реилазаара 14 зҵаара рыла аӡбамҭақәа аднакылеит. Аҵарадырра Аминистрра аппарат аусзуҩцәа рхыҧхьаӡаратә еилазаареи 2023 шықәсазы уи аныҟәгаразы аҧаразоужьра ашәага-загеи рышьақәыргыларазы азҵаара ахәаҧшра анаҩстәи аилатәарахьы иахыргеит. Аминистрцәа Реилазаара «2023-2024 шш. Аҧсны Аҳәынҭқарра адәныҟатәи аусқәа Рминистрреи Урыстәылатәи Афедерациа адәныҟатәи аусқәа Рминистрреи рыбжьара аконсультациақәа рымҩаҧгара Аплан апроект азы» ақәҵара аднакылеит. Атәыла Аиҳабыра Аҧсни Урыстәылеи рыдәныҟаполитикатә усҳәарҭақәа рыбжьара 2023-2024 шш. аконсультациақәа рымҩаҧгара Аплан апроект еиқәыршаҳаҭуп ҳәа аҧхьаӡаразы аӡбамҭа аднакылеит.

(Алгарҭа 2-тәи ад.)

ИИУЛЬТӘИ АЖӘЫЛАРА– 30 ШЫҚӘСА

Ииуль ҩба рзы ҳтәылаҿы иазгәарҭоит аҭоурыхтә рыцхә. Ари амш аҽны, ҩажәи жәаба шықәса раҧхьа Очамчыра араион, Тамшь ақыҭан амшын аҧшаҳәаҿы изхыҵит аҧсуа ар рдесант. Адесант аӡхыҵреи, Гәымсҭа аӡиас армарахьтәи аҧшаҳәа аанкылареи рыла иалагеит жәамш рыҩныҵҟа ицоз ииультәи ажәылара.

Усҟан иҭахаз аибашьцәа ргәалашәара иазкны есышықәса, Тамшь ақыҭан имҩаҧысуеит амитинг. Уи иалахәыз ашәҭқәа шьҭарҵеит абаҟа амҵан, иааҭгыланы ихырхәеит Аҧсны ахьчаҩцәагәымшәацәа ргәалашәара аҿаҧхьа.

Аусмҩаҧгатә иалахәын Аҧсны Ахада Аслан Бжьаниа, Ахада ихаҭыҧуаҩ Бадра Гәынба, аиҳабыра рхаҭарнакцәа, аибашьра аветеранцәа, ауаажәларра, ашколхәыҷқәа.

Анаҩс иқәгылаз аветеранцәа иргәаладыршәон ииультәи ажәылара иадҳәалаз ахҭысқәа, иара аоперациа ахаҭа шымҩаҧысуаз, ирывыршьааз рҩызцәа.

«Тамшь адесант аӡхыҵреи, уи иашьҭанеиуаз ахҭысқәеи ирыбзоуроуп ҳәа сыҧхьаӡоит анаҩс игаз аиааира ду. Иҭабуп ҳәа раҳҳәоит зыҧсадгьыл зхы ақәызҵаз, иахьа иҳамоу ахақәиҭреи аҭынч ҧсҭазаареи ҳзаазгаз. Ҳарҭ ахааназы иаҳхаҳарштӡом аибашьра адәаҿы иҭахаз ҳҩызцәа. Урҭ ргәалашәара хашҭра аиураны иҟаӡам» ҳәа азгәеиҭеит иқәгылараҿы Тамшь ақыҭа ахада, Леон иорден занашьоу Вадик Занҭариа. «Аҕа ирхәҭақәа рыбжьара аимадара еиҧырҟьаны, адесант рызхыҵра алҵшәа аиуит, уи иалнаршеит аҳҭны-қалақь Аҟәа ахы ақәиҭтәра. Аоперациа ашьҭахь, ҧшьынҩажәа мшы рнаҩс иалыршан аиааира аагара. Иахьа уажәраанӡагьы арҭ аҭыҧқәа ирнубаалоит ҩажәи жәаба шықәса раҧхьа араҟа имҩаҧысуаз ахҭысқәа. Иультәи ажәылараан ханҩажәыжәиҩык аҧсадгьыл ахьчаҩцәа рхы ақәырҵеит, Аҧсны ахақәиҭра азаагара. Исымоу алшара схы иархәаны Аҧсны ахадара рыхьӡала иҭабуп ҳәа шәасҳәоит ҳветеранцәа», – абри атәы иҳәеит Аҧсны Ахада ихаҭыҧуаҩ Бадра Гәынба амитинг аҿы иқәгылараан.

Ииультәи ажәылара ахацыркра мышқәак шагыз, амшынтә десант Мрагыларатәи афронт ахь адәықәҵаразы аҽеиқәыршәаракәа ирҿын. Арратә командаҟаҵаҩцәа уахгьыҽынгьы аус адырулон аоперациа. Хыдҵасгьы ирыман ицәырҵырц зылшо азҵаарақәа зегьы разҧхьагәаҭареи, иахьынӡауала ҧсҭбарадеи уи амҩаҧгара. Адесант иалан хышәҩык инареиҳаны аибашьцәа, урҭ рыбжьара ирацәаҩын хатәгаҧхарала иааны еибашьуазгьы. Адесант напхгара аиҭон Аҧсны Афырхаҵа Заур Зарандиа. Аибашьцәа ирдыруан аоперациа иацыз ашәарҭара, еилкааӡамызт дара ажәылара еибганы изалҵуоу изалымҵуоу, аха гәеиҭаҧара аадырҧшуамызт, ҧхьаҟа ицон хьаҵрада. Аибашьцәа ақәгәыҕуан аҕацәа ргәырҽанӡамкәа ирыхҭыгәлоит, уи иабзоураны дара еиҳа алшаракәа роуеит ҳәа. Аха, аҭагылазаашьа даҽакала ишьақәгылеит. Ар рдесант аҧшаҳәа ианазаагәаха имшаӡацызт. Дара ӡхыҵит ақыҭақәа Тамшьи Кындыҕи рҳәааҿы. Аха, арратә техника аӡхыгара рылымшеит, аҵх зегьы аҩныҵҟа аҽазышәаракәа цон, аха ари аҭыҧ аҿы уи ҟаҵашьа амамызт.

Ашацыркаразы абаржа Тамшьтәи аҧшаҳәа инадгылеит, уаҟа дара ирзыҧшын Тамшьтәи Рекатәи аибашьцәа еидызкылоз агәыҧ. Очамчыратәи амшын баҕәаза аанкыланы изкыз аҕацәа, абџьар аӡхыгара иаҿыз ҳаибашьцәа ангәарҭа, ирықәкны ахысра иалагеит. Ҳаруаа ахьымӡаӡеит абаржа заа иақәырххьаз арратә техника аснариадқәа реиҳарак рақәхра. Адесантуаа рҽеибаркны амҩа иқәлеит амҩаду хадала. Тамшьтәи абжьаратәи ашкол аҿы ахырҕәҕәарҭа аанкыланы измаз аҕацәа рбаталион ириааины аҧсуа архәҭақәа рыҽрымардоит. Адесантуаа злаз абаталион, амҩаду еихҵәаны иааныркылоит.

Ииуль жәбанӡа ҳаибашьцәа рнапаҵаҟа иҟан жәа-километрак инарзынаҧшуа амҩадуи уи иазааигәаз аҭыҧқәеи. Аибашьра ианалага инаркны, иӡхы-

ҵыз адесантуаа рыбзоурала, мрагыларахьтәи афронт аибашьцәа раҧхьаӡа акәны ахархәара азыруит ашьақәгыла Град. Тамшьтәи адесант аныӡхыҵ анаҩс ауп мраҭашәарахьтәи, мрагыларахьтәи афронткәа рҟны мҽхакы ҭбаала ажәыларакәа ианрылага. Ари аоперациа аҵакы хадас иаман астратегиатә ҟазшьа змаз амҩаду аанкылареи, уи ала ақырҭуа архәҭақәа Аҟәатәи ахырхарҭахьы реибашьцәа ацхыраара рызрымҭо рыҟаҵареи. Иагьа ҧынгыла роузаргьы, урҭ зегьы ириааины аҧсадгьыл ахьчаҩцәа ирылшеит рхықәкы анагӡара.

Уи аамҭазы ииуль ҩба ауха ихацыркын Гәымсҭатәи афронт ала ажәылара. Муҳаммад Кьылба командаҟаҵаҩыс дызмаз актәи абригада аҿаҧхьа дҵаны иқәгылан афронт арҕьарахьтәи ахәҭаҿы еибашьуаз аҕа ирхәҭақәа раанкылара. Аибашьцәа рхықәкы нарыгӡеит, Гәымсҭатәи ацҳа иқәсны аӡиас армаратәи ахәҭахьы анеира рылшеит. Уи дара рнапы аҵаҟа иҟан жәибжь сааҭ рыҩныҵҟа. Ашықәсқәа, ахәрақәа зегьы аҵыхәтәанынӡа рыхәышәтәра рылшаӡом, асеиҧш аҵакы змоу арыцхәқәа ахьаа ҕәҕәа рыцуп. Ҳара зегьы иаҳуалуп иҭахаз ргәаларшәара амырӡра, уи азыҳәан зегьы ираҧхьагылоуп изызҳауа аҿар урҭ рыӡбахә рзеиҭаҳәара. Рабацәа рхы зқәырҵаз адгьыл бзиа ирбо, рыҧсадгьыл иапатриотцәа иашаны рааӡара. Убасҟан ауп иҭахаз рыҧсқәа анҭынчхо, убасҟан ауп дара рыхьӡқәа кашәара анырмоуа.

Аԥсны Ахада – абаӷәазаҿы

Аԥсныпресс. Аслан Бжьаниа Аҟәатәи амшын баӷәазаҿы апассаџьыртә лаинер даԥылеит. "Князь Владимир" апассаџьырцәа рзы раԥхьаӡакәны Аҟәатәи амшын баӷәаза иаадгылеит. Уи иҭан 81-ҩык апассаџьырцәа.

Аҟәатәи амшын баӷәазаҿы ашьыжь ахәашаҽны абаӷәаза даҭааит Аҧсны Аҳәынҭқарра Ахада Аслан Бжьаниа. Уи издызкыло амаҵзуракәа русура шеиҿкаау атәы дазҵааит.

Аҳәынҭқарра Ахада ицын адәныҟатәи аусқәа рминистр Роберт Киут, аҳәынҭқарратә шәарҭадара Амаҵзура ахантәаҩы аамҭала инапынҵақәа назыгӡо, Ҭемыр Ахьиба, аҳәынҭқарратә шәарҭадара Амаҵзура ахантәаҩы ихаҭыԥуаҩ, аҳәаахьчаратә гәыԥ аиҳабы Рустам Латипов, Аҳәынҭқарратә ҳазалхратә еилакы ахантәаҩы Оҭар Хьециа.

Аҳәынҭқарра Ахада аҳәаахьчаратәи аҳазалахратәи еилазаарақәа русзуҩцәа драцәажәеит. «Инамыцхәны атуристцәа рганахьала азҵаатәқәа рықәыргылара ҟамлааит. Излауала аамсҭашәала, ламысла, уаҩышәала шәрызныҟәала», – иҳәеит Ахада.

Уи Аԥснытәи аҳәаахьчаҩцәа иреиҳәеит аоперативтә ҵакы змоу аинформациа Урыстәылатәи аколлегацәа аларҳәны ишырыӡбалаша атәы. Аҳәынҭқарра Ахада амшын ӷбахь дхалеит.

Зҭакԥхықәра ҳәаақәҵоу Аилазаара «Амшынеиқәатә ныҟәарақәа» аиҳабы Александр Ткаченко иҳәеит азҵаарақәа зегьы рҭыԥ ишықәҵоу.

Мҩамш!

Ирхамышҭуа амш

Ашколтә ԥсҭазаара ааныжьны, 11-шықәса аҵара дзырҵоз рырҵаҩцәа абзиараз ҳәа раҳәаны аԥсҭазаара амҩа ҭбаа ианыло ашкол аушьҭымҭацәа рзы абжьаратә ҵара ахыркәшара иазкыз агәырҕьаратә ҭагылазаашьа змаз аныҳәа мҩаԥысит Р. Гәымба ихьӡ зху Аԥснытәи аҳәынҭқарратә филармониа аҟны. Арахь имҩахыҵит Аԥсны атәыла анапхгара, арҵаҩцәа, аҭаацәаракәа, иара убас ашкол аушьҭымҭацәа.

Аиқәшәаара аартын ашәаҳәаҩ Фатима Цколиа-ԥҳа иналыгӡаз «Сан иҵәахы сышколтә форма» захьӡыз ашәала. Уи ашәа даара ианааланы асценаҿы иацкәашеит Аҟәатәи ахәбатәи абжьаратә школ аушьҭымҭацәа.

Анаҩс, асценахь инаԥхьан Аԥсны ашколқәа ибзиаӡаны – 5 ҳәа абжьаратә ҵара хзыркәшаз 80-ҩык ашкол аушьҭымҭацәа.

Уи ашьҭахь иарҳәан Аԥсны Агимн, анаҩс – зыԥсадгьыл зхы ақәызҵаз ҳҵеицәа минуҭктәи аҿымҭрала иргәаладыршәеит.

Аԥсҭазаара ҿыц ахь амҩа ианылаз ашкол аушьҭымҭацәа дрыдныҳәалеит Аԥсны аҵара аминистр актәи ихаҭыԥуаҩ Ада Кәарҷелиа-ԥҳа.

«Имариам, иуадаҩу шәызнымло амҩа лашазааит. Шәыԥсадгьыл шәаҵеицәа иашаны, ҳҭәыла ахьыӡ ҭыжәго, ҵарамш шәҵо, аихьӡара дуқәа шәымазааит. Мҩамш»,– лҳәеит уи лажәа хыркәшо.

Анаҩс абжьаратә ҵара хьтәы медалла ихзыркәшаз 4-ҩык аҭыԥҳацәа: Николь Какалиа, Елизавета Чакмач-оҕлы, Ариана Мелитиан, Валериа Кешьиан рнапқәа рҿы ирылҭеит ахьтәы медалқәа.

Иазгәааҭатәуп, ари аныҳәа аҟны асценахь ишнаԥхьаз, 1996 шықәса инаркны 1999 шықәсанӡа ирыҵаркуа ашкол аушьҭымҭацәа ахьтәи араӡни медалқәа рыла зҵара хзыркәшаз, ишьақәгылахьоу, аус зуа, знапаҿы уи аҳамҭа змауцыз 37-ҩык. Урҭ рахьтә иҟоуп: 14-ҩык хьтәы медалла зҵара хзыркәшаз, 23-ҩык араӡнытә медалла абжьаратә ҵара иалгаз.

Агәырҕьаратә ҭагылазаашьа змаз аныҳәа хыркәшан аԥсуа шәаҳәаҩцәеи акәашаратә ансамблқәеи рыла еиҿкааз аконцерт ала.

Алиса ГӘАЖӘ-ԤҲА

Аԥсҭазаара ду ахь ашьаҿа

Азҳара иадҳәалоу аԥсҭазаара ду ахь, сынтәа Ткәарчал араион аҿы ршьаҿа еихыргеит жәибыжь школ роушьҭымҭацәа, иааидкыланы шәи ҩажәи жәаҩык аҭыԥҳацәеи арԥарцәеи, урҭ рыбжьара хынҩажәа-ҩык ибзиаԥы аҵара рҵон ҳәа иалкаан. Дара рзыҳәан, ақалақь фырхаҵа Ткәарчалаҿы, араион ахадареи аҵара аҟәшеи рымч ала имҩаԥган ахәылԥаз. Иазгәааҭатәуп, аҵаҩцәа аӡәырҩы ажәеизатәи акласс аҵарашықәс иалагӡаны қәҿиарала рхы шрыладырхәыз ареспубликатә маҭәартә аолимпиадақәа. Ирацәаҩуп дара рылҵшәақәа рыла Аԥснытәи Аҳәынҭқарратә университет иҭалахьоугьы. Иара убасгьы, араион ашколқәа роушьҭымҭацәа жәаҩык Урыстәылатәи Афедерациа ирееиҳау аҵараиуртқәа ирҭалахьеит еиуеиԥшым азаанаҭқәа рхырхарҭақәа рыла. Ткәарчалтәи акультуратә хан аҟны еиҿкааз ахәылԥаз иалахәын араион анапхгара, аҵара аминистрра ахаҭарнакцәа.

Ткуарчал араион ахада Исидор Дочиа аушьҭымҭацәа дрыдныҳәало ирзеиԥьеишьеит ақәҿиаракәеи аихьӡара дуқәеи. Сынтәатәи аҵарашықәс қәҿиарала ишхыркәшаз атәы лҳәеит аҵара аҟәша аиҳабы Илона Гогохьиаԥҳа: – Ткуарчал араион ианакәзаалакгьы ибеиан зҵарадырра ҳараку ауаа рыла. Иахьа иҳамоуп аԥеиԥш здуҳәалаша, узықәгәыԥша аҿар. Агәра згоит урҭ иаԥсоу уааны рыԥсадгьыл амаҵ шыруло азы, ҳәа азгәалҭеит лара.

Лҵшәабзиала зҵара хзыркәшаз аушьҭымҭацәа Аԥсны аҵара аминистрра ахьӡ ала амедалқәа ранашьан. Аԥсны аҵара аминистр ихаҭыԥуаҩ Ада Кәарҷелиаԥҳа ахәылԥаз иалахәыз ирзеиԥьалшьеит арҿиаратә гәацԥыҳәареи аҭынч ԥсҭазаареи. Ахәылԥаз хыркәшан аныҳәатә концерт ала, аушьҭымҭацәеи асасцәеи рҿаԥхьа иқәгылеит аԥсуа естрадатә шәаҳәаҩцәа.

Елана ЛАШӘРИАԤҲА

Ашьхатәыла – Аԥсны

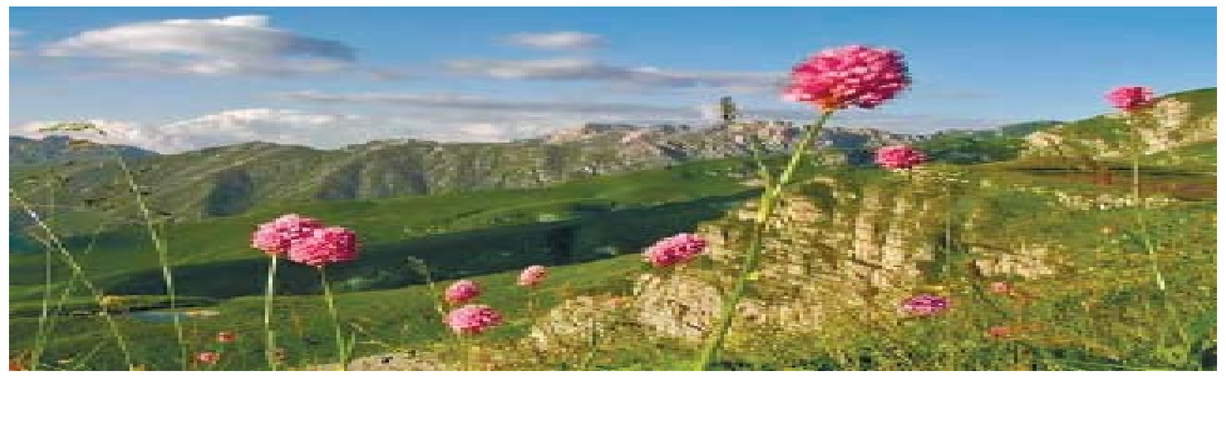

Аԥсны Аминистрцәа Реилазаараҿы

(Алгарҭа)

2022 шықәсазы ирыдыркылаз Зҭакԥхықәра ҳәаақәҵоу Аилазаара «Неруд-Инвест» Гәылрыԥшь араион Бабышьра ақыҭан адгьылаҵантәи аӡырԥхақәа рыԥшаареи рыҵхреи рзы адгьылхәҭа анаҩстәи ахархәаразы азин аҭара хықәкыс иҟаҵаны, адгьылаҵатәи аӡырԥхақәа рыҵхырҭа аԥшаареи аконсервациа алхреи рзы азин аҭара азы ақәҵара №161 аиҭакрақәа алагалоуп.

Аунитартә наплакы «Гагра араион агрофирма «Гагрыԥшь» аҟны ашықәсрацәа ныҙҵуа аҵиаақәа рықәхразы» ақәҵара рыдыркылеит. Иҭарцәхо адгьылхәҭақәа ақыҭанхамҩатә хықәкқәа рынагӡаразы ахархәара роуроуп.

Атәыла Аиҳабыра даҽа қәҵарак ала Гагра араион аҿы аҵитрустә совнхара «Аԥсны» аҟны 0,97 гектарк рҿы ашықәс рацәа ныҙҵуа аҵиаақәа рықәхразы аӡбамҭа рыдыркылеит. Аминистрцәа Реилазаара Гәдоуҭа араион Ахадара ала хазхаҭалатәи аусдкылаҩ Ичмелиан С. Г Ԥсырӡха ақыҭан 0,15 гектар аҟынӡа инаӡо адгьылхәҭа асасааирҭатә хықәкы змоу ахыбрақәа рыргылараз азин иҭара иақәшаҳаҭхеит. Аминистрцәа Реилазаара Гагра араион Ахадара хазхаҭалатәи аусдкылаҩ Ҷедиа Р. М. Гагра ақалақь (амикрораион Кемпинг) иҟоу 0,03 гектар рҟынӡа инаӡо адгьылхәҭа еибырҭо-еимырхуа аконструкциақәа рыла азеиԥшкрыфарачара аобиект ашьақәыргыларазы қьырала иҭара иақәшаҳаҭхеит. Атәыла Аиҳабыра рықәҵарала Аҟәа ақалақь, Колхознаиа амҩаҿы иҟоу ахыбрақәа рмазаратә комплекс ирхатәыртәуа аобиектқәа рсиа иалагалоуп. Ари ақәҵара ашьақәырӷәӷәаразы Жәлар Реизара – Апарламент ашҟа идәықәҵахоит.

Имҩаԥысыз Аминистрцәа Реилазаара аилатәараҿы зҭакԥхықәра ҳәаақәҵоу Аилазаара «Афирма «Гагрыԥшь» аресторан «Гагрыԥшь» амазаратә комплекс қьырала аҭаразы ақәҵара рыдыркылеит.

Нанҳәамза 31, 2022 шықәсазы ирыдыркылаз «2023 шықәсазы анапхгарабжьаратәи ахықәкытә программа «Адемографиа аҿиара» ашьақәырӷәӷәаразы» ақәҵара аиҭакрақәа аларгалеит. Аредакциа ҿыц аҿы апрограмма ахықәки ахыдҵеи арбоуп.

Апрограмма ахықәкы хада – ареспубликаҿы иааиԥмырҟьаӡакәа инхо, милаҭла иаԥсыуоу (абаза) ахәыҷқәа рирала Аԥсны Аҳәынҭқарра ашәарҭадара адемографиатә шәарҭаразы агәҽанҵара ауп. Апрограмма иахықәкы хаданы иҟоуп ареспубликаҿы иааиԥмырҟьаӡакәа инхо аҭаацәа милаҭла иаԥсуоу (абаза) ахәыҷы иираан зныктәи аԥаратә шәатәы рызшәара: а) 2022 шықәсазы – ахԥатәии уи ишьҭанеиуа ахәыҷи ииараан (ахәыҷы даниз инаркны фымз ирылагӡаны ашәатәы азы адҵаалара алыршазароуп) – 100 000 (шәнызқь) мааҭ; б) ажьырныҳәамза 1, 2023 шықәса инаркны ԥхынҷкәынмза 31,2023 шықәсанӡа: аҩбатәи ахәыҷы иираан – 50 000 (ҩанҩажәижәаба нызқь) мааҭ; ахԥатәи ахәыҷы иираан– 100 000 (шәнызқь) мааҭ; аԥшьбатәии уи ишьҭанеиуа ахәыҷи рираан – 200 000 (ҩышәнызқь) мааҭ. Апрограмма финансла еиқәнаршәоит Аԥсны арепатриациа Афонд ахарџь ала. Уи 90 млн. мааҭ рҟынӡа инаӡоит.

Аминистрцәа Реилазаараҿы 2024 шықәсазы Ареспубликатә биуџьети аҳәынҭқарратә абиуџьетнҭыҵтәи афондқәа рбиуџьетқәеи рзы азакәанқәа рпроектқәа реиқәыршәаразы ақәҵара рыдыркылеит.

Иара убас Аминистрцәа Реилазаара аилатәараҿы ақәҵара рыдыркылеит 2023 шықәсазы агәабзиарахьчареи, аҵареи, аҭҵаарадырреи, акультуреи, аспорти, атәылауаа рсоциалтә маҵзуреи рҟны Аԥсны аҳәынҭусҳәарҭақәа русзуҩцәа ркатегориа хадақәак руалафахәы ашьҭыхразы.

Дарбанзаалак аусзуҩ иуалафахәы ахьыԥшуп уи иквалификациа, инеигӡо аусура ауадаҩра, ахыԥхьаӡара,иџьабаа ахаҭабзиара, насгьы Аԥсны аҳәынҭусҳәарҭақәа русзуҩцәа изыхәҭоу ркатегориазы ишьақәыргылоу бжьаратәла ауалафахәы еиҳахаргьы иара убас еиҵахаргьы ауеит.

Абри ақәҵара иаҵанакуеит 2023 шықәса ианвар 1 азы ицәырҵыз азинеизыҟазаашьақәа.

Афинансқәа Рминистрра анапы ианҵоуп изыхәҭоу арҽеирақәа ҳасаб рзуны «2023 шықәсазы ареспуликатә биуџьет азы» Аԥсны Аҳәынҭқарра Азакәан аиҭакрақәа ралагаларазы» азакәан апроект азырхиара, иара убас Аԥсны Аминистрцәа Реилазаарахь анагара.

«ИШЬҬХЫСАА ИНЕИУАНАҴЫ СҼЫХӘА...»

Сергеи Агындиа 70 ш. ихыԥит

Сергеи Арушьан-иԥа Агындиа диит (08.07.1953) Очамчыра араион Ԥақәашь ақыҭан. СССР-и, Урыстәылеи, Аԥсни ржурналистцәа Реидгылақәа дрылоуп. 1997 ш. Аԥсны ашәҟәыҩҩцәа Реидгылахь дрыдыркылеит, 2003 ш. раахыс – Аԥсны ашәҟәыҩҩцәа Рассоциациа далоуп.

А.М. Горки ихьӡ зхыз Аҟәатәи аҳәынҭқарратә арԥаҩратә институт далгеит (1976). Аус иуан агазеҭ «Аԥсны», иара убас ажурналқәа «Алашара», «Амцабз» рредакциақәа рҟны. 2013ш. раахыс аус иуеит Аԥсны ажурналистцәа Реидгыла аконсультантс.

С.Агындиа раԥхьатәи иажәеинраала кьыԥхьын 1972ш. ажурнал «Алашара» аҟны. Убри аахыс иҩымҭақәа рнылахьеит агазеҭқәа: «Аԥсны», «Еҵәаџьаа», алитературатә еизгақәа «Однажды в апреле», «Ерцахә» (урысшәала), ажурнал «Нах Дуг» (ауаԥс бызшәала, Владикавказ) уҳәа егьырҭгьы. Иҩымҭақәа еиҭагоуп аурыс, абаза, аерман, ауаԥс бызшәақәа рахь.

Аԥсышәала Аҟәа иҭыԥхьеит иажәеинраалақәа реизгақәа: «Мышкызны», «Схынҳәит сара», «Аӡаӡа бырлашқәа рықәашара», «Сҽыхәа неиуеит ицакуа», «Аҳәынԥәраԥшь. Ажәеинраалақәеи алакәқәеи ахәыҷқәа рзы», «Ҳазнышәо иҟоу лахьынԥоуп», «Иалкаау», «Ари амза амаӡа» уҳәа егьырҭгьы.

Агазеҭ «Аԥсны» аредакциа анапхгареи аусзуҩцәеи гәык-ԥсыкала Сергеи Агындиа ииубилеи идырныҳәалоит, агәабзиареи еиҳау аихьӡаракәеи изеиӷьаршьоит.

«Баша иауиҳәах апоет (С.Агындиа) «Сыԥсадгьыл улахьынԥа азхәыцра, Алу еиԥш сеикәнаршоит». Ааи, деикәнаршон, деикәнаршоит, аринахысгьы деикәнаршараны дыҟоуп.

...Ҽырбашақә акәымкәа, апоет гәҭыӷьӷьала ииҳәо иажәақәа угәаԥаҟынӡа инеиуеит, иахьатәии, иацтәии, уаԥәтәии рҳәаақәа еиԥшьуп, бжьындак рымоуп.

Сергеи Агындиа ирҿиаратә ԥсҭазаараҿы иалкаау аҭыԥ ааннакылоит илирикатә поезиа».

Рауль ЛАШӘРИА

Сергеи АГЫНДИА

***

Амра гәырҭәыла сӡамҩақәа ирҿашуп –
Ауаатәыҩса рымжәаҵла саҿазарац сыхәҭоуп.
Ажәҵаракәа џырџыруеит, иахьеиҭаҳау хароуп,
Палестинеи Аԥсныи рыбжьара аҳәааҿоуп.
Ашәышықәса ишьҭхысса ахы аҵанарԥоит –
Барфын лакәума кәамжәықгьы рӡахлоит.
Адунеи џьанаҭраҿ ԥсаатәҵас изсоит,
Ҳазшаз дызқәышаҳаҭу – саԥсшәа каԥхоит.
Ашьха каҵәара иаҿаӡыҭуеит асы –
Амшын кәашара – ажәҩан аҟамчы,
Аӡиас, акәара слахьынҵа аԥсҟы –
Амра гәырҭәыла –
Ахьтәыла Аԥсны !...

***

Џытбжьык саҩшәом, сеиқәлымҳаха сӡырҩуеит –
Сгәыҕрақәа ргәыҕра, рнапқәа сдыркуеит.
Пицундатәи аԥсаҵлақәа лаԥшыла иԥшьо,
Урҭ снарыҵалоит быҕьҩежьқәак схьыршо.
Аԥсны, са сыблагә, сыԥсҽыхра хаара –
Ҳазшаз исаҭәеишьаз сдунеи ду абаагәара.
Ԥшаласк насҿасуеит сымҩасырц лахьынҵала,
Усоуп, санишах, аԥсҭазаараҿы игәаԥхарала.
Аеҵәақәа рыччабжь сыԥсы ианыҩуа –
Ажәҩан дхықәгылоуп ԥааимбарк сызҿызҭуа.
Аҵыс ԥшқа амахә иқәҭәоу – иԥраанӡа,
Ԥсҭазаароуп ажәҩан инасхыкны идыдаанӡа,
Џытбжьык...

***

Исыхь сзымдырӡо ашәаԥшь сацҵәыуон –
Амра аҭашәамҭаз, сӡамҩа иаҿаҳәуаз,
Скараха сыдгьыл ахьаа сазхәыцуан,
Саргәаҭеиуан машәырла абҕьы иҿшәаз.
Нахьхьи џьара адунеи ду ахықәаҿы –
Дҟәынҟәындуа аӡәы дсывсны дцаӡоит,
Мшәан, дабанцаӡои гәыҕрак сымпыҵакны,
Гәашәк аҿы аӡы ажәра сгәаԥхаӡоит.
Сара сеиԥшҵәҟьа цәашьқәакгьы ӡыҭлоит –
Ишәысҭоит сымшқәа, ишәасҳәои?.. Акымзарак,
Зны-зынла саагәаны сахьыҟоу, шәанаӡоит,
Икыдшәазшәа хьаак зцым шәахәақәак.
Аилашәшәымҭа ашьҭахь
ҭагалан саҵагылан ҿысҭуан...

***

Амаалықь дысҭаргьы ихы сирбаӡом –
Саатҵраҿы исыхьҵәыуозаргьы ақәа.
Цәалашәарак сҭааит, сашьҭоуп сахьӡаӡом,
Аҵх еиқәа иналаӡуеит сшьаҿақәа.

Ашьхыц саҩызоуп, баша сԥырӡом –
Сышқәсқәа идырҭәаанӡа снапқәа.
Ԥшахьшәашәак сахәаҽыр, уаҳа саалшӡом,
Ашәаџьҳәара сзырушт адәқәа.

Исышьҭоу ашәаԥшь лашагьы сазынхаӡом –
Абла ҭыблааууеит аҵәашьқәа.
Сызаҵәра – Анцәа ишәхымсаҿ иҷаԥшьаӡом,
Сахьрыҵоу сыдгьыл агәалақәа.

Ԥсҭазаарак азы сыԥсы ныҟәсцаӡом –
Ишьҭхысаа инеиуанаҵы сҽыхәақәа.
Сишь, сишь, аамҭақәак сырҭаӡом,
Исҿаԥсаанӡа асаркьалбжьы аԥҽыхақәа...

***

Кациҳабла нахыс уанынаскьа –
Ихтәалоуп анаҟә – аҵысҭра,
Ажәҩан ажакьа иаҿыкьаса,
Амҵәыжәҩа еиҵыхуп анаԥшырҭа.

Адунеи шәарҭоуп ак аналаӡуа –
Аеҵәақәа шәҭаанӡа агәаҿы,
Ашьыжь мрашәахәоуп иаҿаӡыҭуа,
Аԥсаатә ныкәԥраанӡа ахәаҿы.

Инаскьагоу ашьха ҳарак аблақәа –
Зны ихышхыҵәашт алабжыш,
Аамҭала агәамҵракәа, ахьамҵракәа,
Ҳаҭгәын сахьак ҭнахаанӡа адәхәыԥш,

Кациҳабла нахыс адунеи ахықәаҿы –
Адыд-мацәыс ахысыбжьы.

***

Рымҵәыжәҩақәа ларҵозшәа –
Иаашаанӡа аҳәыҳәқәа,
Даара, даараӡа иԥхашьоушәа,
Иацәыбналон амахә анапқәа.

Аҵх аԥхызқәа ирылҵызшәа,
Инеиҵырхуан ргәаларшәаракәа,
Игәышуан амшын изхыҵызшәа
Иҭырхуан баҳчак асахьақәа.

Сишь! Џьоукы иҿырҭызшәа –
Ицәыҵаччоит ашьхақәа,
Ажәҩан амра иаҿықәԥраазшәа
Идыдуеит аԥсаатә ашьапышьҭыбжьқәа,

Гәҿыҕьрак иагәылԥраз ахәыҷқәа!

***

Аӡиас сахьырыз, ажәҩан сҿатәеит
Амрагьы хышхыҵәон,
Сыблақәа цәырхан маӡак сахьыԥшуеит,
Ааԥынра сшәырҵон.

Аамҭа агәеисыбжь ашьацраҿ ихәаҽуеит,
Еҵәак ахалаӡа иҿыцәон.
Амш аҟамчы, ԥшакгьы шәышәуеит
Гәыҕрақәак ӡхыҵуан.

Сахьынаԥшуа адәы иаҵәа кәлаауеит,
Ашәҭқәа аӡаӡаш ршәырхӡон,
Ҽыкәбалла аԥҭақәа ашьхарахь ихынҳәуеит
Уи аҽны, шьыбжьон.

Сыблагә цәырхан маӡак сахьыԥшуеит,
Ааԥынра сшәырҵон...

***

Ицгәеиқәаҵәан икьииуаз апшатлакә –
Аҽеиҵыхӡан сбарҵа иҵатәан,
Иҵӡозеи, уиижьҭеи, иԥшыхәуоу,
Аԥенџьыр авҵраара иазыԥшуан.

Аҵх ахылԥарч нахыхны –
Ажәҩан агәышҵагьы ҵыблаауан,
Аҵыкьҳәа ахыбрақәа инархыкны,
Аҵларкәыркә аҟыгәыбжь ҽнаҭуан.

Аамҭеи аӡиаси еивасны –
Икарахаз амзамахә рыԥҟон,
Имыццакӡакәа абҕьқәа иныҵакны,
Слахьынҵа ауазшәа нарыгӡон.

Лакә ԥхызк аҿы лашыбжьқәак –
Ашьац еимхәыцқәа рыкәшәон,
Ус, аҽааиҵнахт ԥҭа кәашак –
Иџьасшьаргьы – аеҵәақәа ирыхьӡон...

***

Иааԥсахьоу ажәақәа реидарак –
Слахьынҵа анҵәамҭанӡа
Рышҟа сшыгьежьуагьы иахьак,
Инаскьазгалап сынкашәааанӡа,
Исзымдырӡо игәхьаазгоит шәақәак –
Иҟаҵәҟьоу сымбацкәа
Сықәхеит сзавымҵуа ԥшаҳәак,
Сыршьаҳаит ажәытәтәи адацкәа.
Иарбан исҳәаахьоу зырхашҭуа –
Сышьхақәа ирымаздоит маӡак,
Сзыҟалом снысымҩа сацәхьаҵуа,
Иазхгома саамҭа сҳак.
Сара схьааӡам, иҿысҭӡом –
Аҭынчра салаланы сцоит.
Исызхьамԥшыргьы, баша сынҵәаӡом,
Исышьҭоу сиеҵәақәа иҟәшәоит...

***

Усоуп, хьҭак сылаларц сҭахӡамызт –
Аԥша сеимнадон адәы сахьцәыз,
Аҵла махәқәа акгьы рыҟәнымызт,
Урҭ роуп са снеирагь иазыԥшыз!

Амшын хәмаруеит уахь ахықәаҿ -
Иеиҭымха иԥшуп, аҟәара иҭацәыз,
Аамҭа кьииуеит слахьынҵа аацраҿ,
Сыҵх арлашоит амза ишәҭыз.

Схы ахызбааууеит сгәыҕра ааҿасыр –
Адыд хысуеит бышьҭа сышху,
Исҭахуп быԥшатлакәны саԥхьа бымҩасыр,
Быда сеиԥшыми аԥсаатә ихәу.

Сгәы сымпыҵԥраауит, нас ашьшыхәа –
Маӡа ҽа дунеикахь снаскьоит,
Аеҵәа шәахәақәа шсықәԥсо аҳәылыҳәа,
Аԥсҭазаара анагӡараҿы
шәақькгьы ҭҟьоит...

***

Уи џьашьатәума ?... Ашәҭра иазыԥштәума –
Иныҵакны бара быччабжь каԥсоит.
Ажәҩан иалԥаан аеҵәа быркҭәума –
Ӡыхькауп сызҿыхәаз, маӡак ҭасырбоит,
Адунеи сакәшоит... хараӡа быԥшаатәума –
Бышьҭа ихӡылаз сгәызаҵә шәаҳәоит.
Адгьыл – ҳәааҿы
бышьацәхыслан баатгыларыма –
Сгәыҕра ҽыхуа егьагым бахьӡоит.
Аԥсҭазаара ҽура зны ишьаҳатәума –
Нахьхьи џьара... абҕьҩежьқәа ҳҿаԥсоит.
Ҳшамкәа ҳазшаз икәа иҭаԥштәума? –
Лахьынҵак ҳгәыҵакны макьаназ ҳаӡсалоит.
Уи џьашьатәума?... Ашәҭра иазыԥштәума –
Иныҵакны бара быччабжь каԥсоит...

***

Ара сыҟаӡам, снаскьагоуп –
Бжьык харантәи исаҳауеит,
Слымҳа иҭаҩуа игәыҟаҵагоуп,
Аҳәышҭаараҿы гарак шьацәхартәуеит.
Сызлымҵыша ԥхызқәак срылоуп –
Ҭынч ҩык снаҳауеит,
Ажәҵаракәа махәык ықәҭәоуп,
Ажәҩан иаҵаԥшуа илацәҟәеит.
Сыԥсыхаара аҳауа хьшәашәоуп,
Адунеи сналаӡыр ауеит...
Слахьынҵа аӡиас иахықәҭәалоуп,
Сгәеисыбжь ацәқәырԥ ҵысҵысуеит.
Зны, сан лнапсыргәыҵаҿ сгароуп,
Ҳазшаз дсыцклаԥшуа дӡырҩуеит.
Ара сыҟаӡам, снаскьагоуп –
Кациҳаблантә сара саауеит...

***

Аҭынчразы ҭынчрак саҳәаӡом –
ицоит амшқәа еишьклассы,
ус аамҭа баша саабӡом –
сышьхақәа ирхырҟьагьы асы.

Снысымҩа амҩахәасҭақәа
еималаӡом –
ацәҳәыра иахызгахьеит сҟамчы,
адунеи акаршәра сара сзалаӡом –
исшәысҵаанӡа ҭагалан аԥштәы.

Ишәҭхьоу ашәҭқәа сыгәхьааргаӡом –
ҭагаланӡа икадыршәхьеит ркасы,
бжьыхааки быччабжьи
бахьыҟоу сарҳәаӡом –
сдырцәарц шԥасҭахыз лассы.

Шьауардынҵас амрагьы хәыҵшәаӡом –
быгәхьаагара ықәҭәоуп сшьамхы,
ааԥын аблақәа
еҵәаҵас икыдшәаӡом –
аҵх еиқәа иалахысуеит сыбжьы...

***

Ааԥынра сҽаларӡны схала сҭәоуп –
Иныҵша ашықәсқәа –
акәукәубжь схьыгӡо.
Иссирӡа ашәахәақәа
амахәқәа ирҿаԥсоуп –
Аамҭа мҩасуеит сгәыҕрақәа сыцәӡо.

Аԥсҭазаара иахьа
ашәақәа агәыцаԥсоуп –
Исышьҭалан иааиуа
акакала иҟәшәоит.
Дгьыли жәҩани сыԥсы рыбжьатәоуп –
Аеҵәақәа уи
ҟәынаҵас ирыҟәнысҵоит.

Амза ҽыкәаша сашҭа иҭоуп –
Ҭынч атамашәҭқәа рчара салаӡуеит.
Ӡиасҵас слахьынҵа мҩа маӡоуп.
Хараӡа сгәы амшынгьы еилашуеит.

...Ааԥынра сҽаларӡны.

***

Изасҳәода сара: «иҭабуп» –
анышәаԥшь сҿаҵәаанӡа сыԥшуп.
Сыҟанаҵ ҭынч сынхаларц –
аԥсҭазаара ашәҭқәа сыҟәшәаарц.
Ажәҩан исызцәыругои бласы –
Макьана иуҿамҳәӡац сыԥсы.
Аҿымҭра бжьык сканацоит –
Иаҳа-иаҳа аеҵәақәа ааигәахоит.
Слахьынҵеи сареи ҳаиқәышьшьы –
Ҳагәыдыԥшлоит аамҭа ампахьшьы.
Сгәыҕрақәа рхала рҿыԥхьак –
Аҳра руеит иахьак.
Исзаартуп адунеи ахышә –
Сыԥсҭазаара сцәафаанӡа анышә.
Исыхьша схала исгәырҩоит –
Сгәаҭеиргьы, сыҭҟааны сагоит,
Зегьы акоуп – иҭабуп !..

Ҳгәыҕреи ҳҧеиҧши

«Сара» аасҭа – «Ҳара»

Шьала еиқәырхоу ҳҭәыла аполитикатә хьыҧшымра аҽҳәааҟәнаҵеижьҭеи абар, сынтәа х-жәашықәсак ҵуеит, ҩымз рнаҩс. Зынӡа ирацәамзаргьы, имаҷцәоуп ҳазҳәарым ари аамҭа. Убри аҟнытә, есымшааирагьы ҳауаажәларратә бзазараҿы иҵарны иқәгылоит ҳҳәынҭқарра аекономикатә ҭагылазаашьа азҵаара.

Ҵабыргуп, иахьа ҳҭәылаҿы ари аганахьала ззанааҭ «иазҟазацәаҵәҟьоу» рацәаҩӡамзаргьы иҟоуп зҵарадырра уеигәырҕьаша амҷқәа, зыбзоурала аекономикатә ҭагылазаашьа хьанҭа арӡҩыдатәра алзыршаша. Ааи, урҭ апроблематә зҵаарақәа аҭыҧ рықәҵара аганахьала иҟоуп еиуеиҧшым агәаанагарақәеи азнеишьақәеи. Егьа еиҧшымзаргьы урҭ, рымҩақәҵара зҽазызкуа зегьы еилыркаауазароуп досу ишиамароу мацара акәымкәа, ҳҭәыла аекономикатә уасхыр арҕәҕәараҿы иааныркыло аҭакҧхықәра ахьынӡахырҳагоу.

Ишдыру еиҧш, Аҧсны ахьыҧшымра ашьақәгылара мҩаҧысуеит адунеи аҿҭәи аекономикатә кризис аҭагылазаашьа уадаҩӡақәа раамҭазы, еиҳаракгьы аҵыхәтәантәи ашықәсқәа раан. Аха, егьа ус акәзаргьы, адунеи ауаажәларра агәра дҳаргароуп ҳекономикатә ҧсҭазаара зинтә шьаҭала амҩақәҵара, хықәкыла уи иазынархоу аусқәа ҧсыцқьала напхгара рыҭара шҳалшо азы.

Аиашазы, зыхдырра аҭыҧ аҿы иҟоу дарбанызаалак агәаҳәара ҳарак инамҭарц залшом, ишақәнагоу, хаҳарала имҩақәҵоу, Аҧсни Урыстәылеи рыбжьара аинвестициатә, ахәҳахәҭра-економикатә усеицура ахырхарҭақәа рылҵшәақәа.

Аха, «Урыстәыла интересс иамоуп аекономика аиҭашьақәыргылареи арҿиареи рганахьала Аҧсны ацхыраара ҕәҕәа аҭара, аҩаӡарақәа зегь рҿы аимадарақәа рышьақәыргылара» ҳәа жәашықәсала ицәажәо аҳәаанхыҵтәи чынуаҩцәақәаки, урҭ ирыцзырҕызуа аҭыҧынтәиқәаки ражәалагалақәа, инҭкааҵәҟьаны ирызхәыцлатәуп. Рхаҳара аҵакы аҩаӡара ҧхьаҟатәи ҳҧеиҧш азы, ауаажәларра ииашаны иреилкаахартә еиҧш аҭагылазаашьақәа аҧҵаны, «ау дымлаҟәит, акьаҿ дзымҩаӡеит» ахшыҩҵак ахархәарала акәымкәа. Раҧхьаӡа инаргыланы урҭ рышькламҳәуазароуп ҳажәлар ршәарҭадареи рыҿиареи, «инцәыҵакшәа» маҵурауаак рзы акыр зладырҳауа хыҵхырҭақәаны мацара иҟамларц.

Ҧсабарала ҟәыҕара згым ҳажәлар ражәа иалоуп: «Аӡы иагоз "Анцәа! Анцәа!" – ҳәа дҕьаҵәыҕьаҵәуа даналага, Анцәа – Уаргьы унапқәа ҟьа, – иҳәеит» ҳәа.

Ҳәарада, аҳәынҭқарра економикала иҭышәынтәаланы аҿиара злалыршахо амзызқәа ираҧхьагылоуп, иара аҩнуҵаҟа ахатә мал арҳашьа – ашәахтәқәҵара азҵаара.

Иҳаилкаарҭазароуп, дарбан усдкылаҩзаалак акырӡа ишихьыҧшу атәыла амилаҭтә мал ашьақәгылара, аекономикатә ҭагылазаашьа ҵары ҳалҵны, аҿиара амҩа ҳаныларц азы.

Аха... ирыцҳароуп ҵабыргыхаҭаны, иахьмаҷҩым иахьа зхашәалақәа аҳәынҭқарра иацәызҵәахуа; ахәшәаратә ҧҟарақәа еилазго; «аҭыҧантәи ауаажәлар усурҭала еиқәаҳмыршәеи» ҳәа иҽыҵгас иҟаҵаны, урҭ ауалафахәы рызшәараан «аӡлагара иахылаҧшуазшәа», џьыбаҭыхла инадыркуа; мамзаргьы, ашәахтә еизгаҩцәа рџьыба ҟәрышьқәак нҭаҵо... ашәахтә закәанҧҵара адҵаҟаҵаракәа ирықәымныҟәо.

Аиеи, ус еиҧш аусқәа роуп изхылҿиаауа – акоррупциа аҿиара, «ашәшьыратә економика» ашәҭыкакаҷра, хҩы-хҩы аахаҭыҧуааи, ҩыџьа-ҩыџьа абжьгаҩцәеи ацхырааҩцәеи зыдҳәалоу аӡәырҩы аҳәынҭчынуааи, абизнес знапы алаку гәыҧҩыки, аҳәынҭбиуџьет ааха ҕәҕәа аҭауа, абажәхәац еиҧш, иахьа ҳҵызфаауа аҧсықымқымратә интересқәа рышьақәгылара.

Ас, иабанӡашьҭибахуеишь ҳгәыҕреи ҳҧеиҧши?!

Зегьы ибзиаҵәҟьаны иҳаилкаарҭоуп иахьатәи адунеи аҭагәаҭасрақәеи аиҭеиҭашәаркәеи рӡыблара ҳаламӡырц, ҳдоуҳатә хаҿра аиқәырхара шҳазхымҧадатәу. Адоуҳа еизҳазыҕьаларц, иҕәҕәазароуп, ҧсыцқьала иӡбоу хырхарҭала имҩақәҵоу аҳәынҭқарра аекономикатә хьыҧшымра.

Убри аҟнытә, досу «иаҳҭәым аҧш арашәара ҳҽазкуа» акәымкәа, ҳхаҭаракәа рҟны иҳармыцхәцәаз «Сара», ишаҳцәыуадаҩугьы аганахь ҳнаханы, «Ҳара» ҧыжәара злахҭаша ҳҽазҧахшәалап. Ҳажәлар рзы, даҽа аамҭанык еиҧшымкәа, еилшәара зқәым АКЗААРА акырӡа аҵанакуеит иахьа.

Шаҟа иашаны иҳәазеи, ауаҩра иашьаҭоу, Аламыс азышәаҳәаҩ Миха Лакрба шәышықәса раҧхьа: – Ҳара ҳазҽеихар!.. – ҳәа.

Ахра АНҚӘАБ,
аредактор хада

Аҭыжьымҭа аӡыргара

Аҧсны Ахәаахәҭра-ааглыхратә палата иӡырнагеит Аҧсны анаплакқәа ркаталог 15 аҭыжьымҭа. Уахь инаҧхьан 50-ҩык раҟара, убарҭ рхыҧхьаӡараҿы – анападкылаҩцәа, аҳәынҭчынуаа, ауаажәларра, ажурналистцәа. Аӡыргарахь имҩахыҵыз алшара рыман акаталог аекземплиаркәа ҳамҭас риура. Аӡыргара ахымҩаҧысуаз арестор ан «Ерцахә» азал аҟны ицәырган Аҧснытәи аарыхҩцәа раалыҵқәа – ашә, арыжәтә џьбаракәа, иџьбарам арыжәтәқәа уҳәа егьырҭгьы. Аҧсны Ахәаахәҭра ааглыхратә палата аиҳабы Тамила Мырцхәлаа асасцәа дрыдныҳәалеит. Уи иазгәалҭеит 235 даҟьа змоу аҭыжьымҭаҿы ишцәыргоу Аҧсны афирмақәа, аиҿкаарақәа, хаҭалатәи анападкылаҩцәа рызбахә зхәо аинформациа. «Ҳара иҳаӡбеит абри аӡыргара азаҳкырц 1992-1993 шықәсқәа рзы Аҧсны жәлар Рџьынџьтәылатә еибашьраҿы Аиааира 30 шықәса ахыҵра», – лҳәеит лара.

Мырцхәлаа иара убас иаҵылшьит апалата акыр шықәса раахыс аус шацнауа Аҧсны ашәахтәқәеи аизгарақәеи рзы Аминистрра, уи ацхыраара шыҟанаҵаз акаталог ҿыц аҭыжьраҿы.

Иара иганахь ала ашәахтәқәеи аизгарақәеи рминистр Михаил Габелиа, Тамила Мырцхәлаа илыдиныҳәалеит аҭыжьымҭа ҿыц, иазгәеиҭеит апалата аусура шацхраауа Аҧсны анападкыларатә усуразы аҭагылазаашьа бзиақәа раҧҵара.

«Амшын-Қәыџьма»

Аибашьра иарбан аамҭазаалакгьы инымҵәаӡо ахьаа, агәырҩа, алаҕырӡ ацуп.

30 шықәса шҵуагьы дарбанызаалак изы иҭахаз рҭоурыхқәа аҳәара, агәаларшәара уадаҩуп. Еиҳагьы игәыҿкаагоуп, аибашьҩы дызнысыз амҩа шьаҿа-шьаҿала ианеиҭарҳәо, изыхцәажәо Афырхаҵа даныҟам... Дарбанызаалакгьы игәаҵаҿы иҵәаху ахьаа иҵааршәны, ҧсасира ақәымкәан иаанхоит. Ахьаа иаҳагьы иқәыҕәҕәоит шьала-дала иҭахаз изгәакьоу ауаҩы ахҭысқәеи еибашьышьеи рылацәажәара.

Ҵәыџьба Данел Борис-иҧа аибашьра иалахәыз «Агәымшәаразы» амедал занашьоу, иашьа Русҭам Борис-иҧа Аҧсны зхы ақәызҵаз изы, ацәажәара абас далагеит: – Сашьа, Русҭам еиҧш зыҧсы ҳаҧсадгьыл иақәызҵаз рацәаҩуп. Иара Леон иорден ианашьан. Ҧхынгәы мзазы ицоз ажәылара «идырны аҧсра иаҧылоз» ргәыҧ далахәын. Убраҟа дҭахеит. Сашьа иордени, аибашьра цонаҵы иабџьар еиҧш иныҟәигоз иҳәызбеи амузеи аҟны иҟазарц, ҳан илҭаххеит. Аибашьраан дызблыз ахьаа иахьагьы илықәыҕәҕәоит...Иара иҭынхаз, –уи ицәа зхыҳкаауа, иҧсы злоу иҷан ауп. Ҳан лгәаҳәара сара иназыгӡеит. Абраҟа иаҭаауа аибашьҩы иҭоурыхи иара ифырхаҵареи зыршаҳаҭуа иордени иҳәызбеи лабҿаба ирбалар – иҳәеит Данел.

Аҧсуа қыҭа Ҟәланырхәа жәытә-натә аахижьҭеи инхоз, Ҵәыџьба Ҳасан Маҳмед-иҧа Аџьынџьтәылатә еибашьра ду аан Китаи –Манџьури ҳәа иахьашьҭаз аҭыҧаҿы хабарда дыбжьаӡит. Аибашьра даныргоз аҭаацәара далалахьан. Инасыҧхаз Џьениа Зинаидеи иареи хҩык ахшара рхылҵит: Борис, Ниуела, Лиусиа.

Ҵәыџьба Борис Ҳасан-иҧа зхызыҧсы цқьаз, пату зқәыз, зажәа иазыӡырҩуаз, анхара злаз, ахшара бзиа зааӡаз хаҵан. Иҧшәма Ҭраҧшь Емма Махаз-иҧҳаи иареи хәҩык ахшара рааӡеит: Земфира, Аида, Русҭам, Инга, Данел. Зегьы ирылшоз ала уск-уск иаҿын.

Аҧсны Аџьынтәылатә еибашьра ианалага Ҵәыџьба Русҭам Борис-иҧа Аҟәа амшын баҕәазаҿы аус иуан. Ҵәыџьба Русҭам Н. Лакоба ихьӡ зху Гәдоуҭатәи актәи абжьаратә аҧсуа школ дҭан. Аҵыхәтәантәи ашықәс Аацытәи абжьаратә школ ахь диасуеит. Уи ашкол доушьҭымҭоуп. Ашкол ашьҭахь Краснодартәи азанааҭтә ҵараиурҭа дҭалоит. Арратә уалҧшьа ақалақь Москва, –Електросталь ихигеит. Иуалҧшьа нагӡаны даныхынҳә Седов ихьӡ зху амшын ныҟәаратә ҵараиурҭа, Ростов ақалақь аҟны абламбаратә ҟәша дҭалоит. Аибашьра анцоз, Русҭам иҩызцәа иҵара иацыҵарц, дцарц иарҳәеит. Иҩызцәа дынрыхәаҧшын: – Сыҧсадгьыл ашәарҭа иҭагылоуп. Ус зегьы ҽызгак-ҽызгак ҟаҵаны, ҳабџьар нышьҭаҵаны, ҳаҧсадгьыл аанҳажьыр ҟалаӡом... Аҧсны анҭаҳарцәлак, нас ҳхатәы усқәа ҳаӡблап, –ҳәа нараҭеикит.

–Аибашьра ианалага инаркны Пицунда абаҕәаза иадҳәалаз ауааи иареи еицын. Урҭ аглиссеркәа рыла аҕацәа ирықәланы, иргоз афатә-ажәтә рымхны, ҳаруаа ирзыргон. Дара ақырҭцәа рҳәынҷон, иҭадырхон. –Русҭам, иареи сареи аламала ҳаиқәшәаӡомызт. Насгьы иара иҟаиҵаз алацәажәара цәаҩас имамызт. Сара еиҭасҳәо, иҩызцәа дызцыз ирҳәоз ауп– еиҭеиҳәоит иашьа.

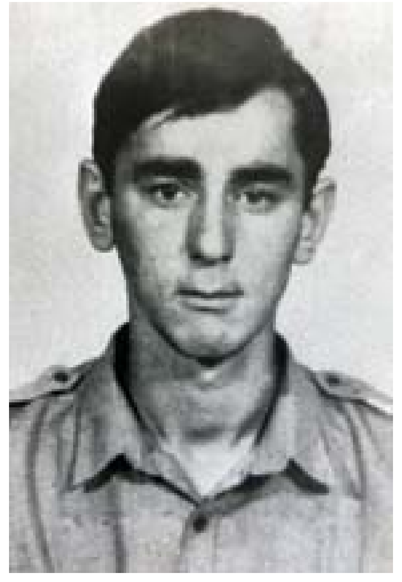

Ҵәыџьба Русҭам Борис-иҧа ицәа-ижьы изыласын, деилҟьан, ахы дацәшәаӡомызт. Аибашьра, аҧхьатәи амзазы акәын. Амшын аҟәара зыхьчоз, Гәдоуҭатәи абаҕәаза аҕба азааигәахара ишалагаз гәарҭеит. Усҟан ауаа гәыҭҟьаҧсыҭҟьаха, иҟарҵо рзымдыруа еилахеит. – Ақырҭцәа рыҕба! –ҳәа аҿҭыбжьқәа гон. Усҟан Русҭам иҕба ирҟааит. Абаҕәаза ианаадгыла дҭыҵит. Инапы шьҭыхны иҟьон. Аҕба аазгаз дшаҧсуаз еилыркааит. Уаҟа еилагылаз ргәырҕьара ҳәаак амамызт. Иара Шәачантә Аҟәаҟәа дауаан. Уи аамҭазы аибашьра ишалагаз издырӡомызт. Араҟа ауп иахьеиликааз аибашьра ишалагаз. Иҕба дзықәтәаз Гәдоуҭаҟа аагара илшеит.

Ҵәыџьба Русҭам Борис-иҧа афронт ацхырааразы илшоз зегьы ҟаиҵон. Уи аамҭазы инаигӡоз аусқәа, ашәарҭара ду шацыз еиликаауан. Изныкымкәа амшын данхыз, аҕацәа иҕба еихсхьан. Аха, аҕа ихы аҕба ацәгара илшон. Уи ашьҭахь аҕба «Радуга» ашҟа диасуеит. Аибашьра иахәоз, идырҵоз адҵақәа наигӡон. Русҭам, мрагыларатәи афронт ахь адесант игараны дшыҟаз, лымҳаҭасқәак ҳауит. Ари раҧхьатәи адесант ицоз ракәын. Ихы-иҿы ихаччо, гәкаҳарак иныҧшуамызт. Аҕба аанырҳәуама уҳәаратәы ацәқәырҧақәа рҽышьҭырхуан. Русҭам зыҧсҟы икыз аҕба ҟазарыла ацәқәырҧақәа ирылганы, адесант машәырда ахынҳәра рылиршеит.

Ҵәыџьба Русҭам ажьырныҳәатәи ажәылараан глиссерла иҩызцәеи иареи цаны аҕа ихырҕәҕәарҭақәа ирылахысуан. Аҵх лашә рҽалакны агәымшәара иаадырҧшуаз, алҵшәа ду аман. Уи иҩызцәеи иареи аҧышәа ирымаз иабзоураны, акырцх еиҧш иҧсаҟьаны иааиуаз аҕа ихқәа рыцәцара рылшон.

–Абарҭ ахҭысқәа рашьҭахь, иҩызцәа «Амшын-Қәыџьма» ҳәа ахьӡ ҷыда ирҭеит: – иҳәеит Данел.

Ҵәыџьба Русҭам Борис-иҧа хәажәкыра 15-16-тәи, ажәылара далахәын. Уи ашьҭахь Аҟәа аҳҭнықалақь аҭарцәразы Гәымсҭа лбаатәи ацҳала ҳаибашьцәа жәылон. Аҟәа ахақәиҭразы имҩаҧгаз ажәыларақәа зегьы реиҳа алаҕырӡ зцыз жәларан. Урҭ «аҧсра идырны иаҧылаз»

ҳәа ирышьҭан. Аҧсны аҵеицәа аҕа ихымца дара рхахьы иганы, уаантәи аҧсуаа рыр жәылозшәа идырбаны, аҭахара иазыхҩаны, ҧхьаҟа ицон. Уи аамҭазы Гәуматәи ахырҕәҕәарҭаҿы, ажәылара инарҭбааны иалагарц. «Аҧсра идырны иаҧылоз» афырхацәа жәылон, гәкаҳарак рнырмырҧшӡакәан. Убарҭ дрылагылан 24 шықәса ирҭагылаз Ҵәыџьба Русҭам. Уи Ҵәыџьба Сандра Џьота-иҧа игәыҧ далан. 1993 шықәса ҧхынгәымза ҧшьба рзы иҭахаз рыҧсыбаҩқәа рзалымгеит.

–Русҭам, – иҧсыбаҩ анҳзаамга, уи даара иҳақәыҕәҕәеит. Ҧшьымш анҵы, ҳан рыцҳа, Русҭам ицны ицоз, ихынҳәыз Ҳалуашь Олег ишҟа дылбааит. Русҭам ихабар лзеилкаауазар ҳәа. Олег дцәажәо дыҟаӡамызт... Лҿаҧшылара ахьаа ду ацын.

(Алгарҭа 5-тәи ад.)

«Амшын-Қәыџьма»

(Алгарҭа)

Бзиара шыҟамыз еилылкааит, – иҧсы шҭамыз еиллыргеит. Зегьы амца ҳацран, аха уи ус имариамызт иҟаҵәҟьоу аилкаара, – дҳацәажәон иашьа Данел. Ҵәыџьба Гарри Русҭам дыштахаз иаартны иҳәаӡомызт, дҳарымҭар ҳәа дахьшәоз иахҟьаны. Ус мшқәак ааҵхьан, Гарри иааицҳаит, аҧсыбаҩ ахьыҵоу шырдыруа, аиҿцәажәаракәа шцо.

Ҵәыџьба Русҭам Борис-иҧа дахьжыз х-ҩык ицжын. 40 мшы ҵхьан даныҵырхуаз.

–Сашьа Русҭам иеиҧш иҭахаз рацәаҩуп. Аҧсуаа ҧсадгьылда ҳақәымхаразы иҳалшоз ала иҳахьчеит, еиқәҳархеит. Русҭам иеиҧш зхәыштаарақәа ыцәаз, зегьы ргәаларшәара Аҧсны иадҳәалазароуп. Афырхацәа иштахоз шырдыруаз Аҧсны ҕьацарц, еиҵыҵырц, ишәҭларц, иазҳаларц, рыҧсқәа ҧсаҭатәыс рыҧсадгьыл иарҭон. Урҭ зааӡоз Анацәа – Афырҧҳәысцәа, Абацәа – ацаҟьа еиҧш иҕәҕәақәаз, рыхьӡқәа наӡаӡа аҭоурых иазынхоит.

Ҵәыџьба Русҭам иан шамахамзар лыҷқәын ихьӡ лҳәаӡом. Ус исахьа дахәаҧшуа, лылаҕырӡқәа лрыцқьоит. Ҭраҧшь–Ҵәыџьба Емма Махаз-иҧҳа лыҷқәын ихьагара, имбара лықәыҕәҕәоит. –Ҳан, Русҭам данҳгәалаҳаршәо ҿылҭӡом. Еснагь лылахь еиқәуп. Лгәырҩа зегьы ҩныҵҟала илхылгоит. Дҵысуеит. Зны-зынла, ихылҵыз, аӡәы дыҟазҭгьы ҳәа нацылҵоит, –иҳәеит Данел.

Ҵәыџьба Русҭам Борис-иҧа иҩызцәа аӡәырҩы реиҧш, дышҭахоз шидыруаз аҧсра даҧылеит. Иҩызцәагьы иаргьы Аҧсны еиқәдырхеит. Зыҧсадгьыл аиқәырхаразы иҭахаз 1716-ҩык рыҧси ршьеи ҳадгьыл иалоуп. Урҭ зегьы рыҧсқәа ҭынчхарц ҳара зегьы иҳалшароуп Аҧсадгьыл ахь иҳамоу абзиабара ҳҽеилаҳәаны Аҳәынҭқарра ашьақәыргылара, арыҕәҕәара, ҧхьаҟа агара... Ҳрызхәыцроуп зышә акыз аҭаацәаракәа, иаҳхаҳмыршҭроуп хабарда ибжьаӡыз, зыбаҩ ахьыҟоу ззымдыруа аҩнаҭақәа, амал аиҳа Афырхаҵара еиҳахароуп. Ҳазегьы ҳаҧсқәа ҳариааины, изызҳауа аҿар ҳрызхәыцны, урҭ амҩа лаша рзааҳартлароуп.

Ҵәыџьба Русҭам Борис-иҧа иқәыҧшра иахыҳәаҳәоз игәымшәара, игәыцқьара, иуаҩра аҧсуа ҭоурых адаҟьақәа ханарҭәаауеит. Ицәажәареи игәыцқьареи ихы зқәиҵаз Аҧсны иагәылаҳәаны, абиҧаракәа еимырдалоит. Аибашьратә ахьӡ ҷыда «Амшын–Қәыџьма» иҧшьоу ҭоурыхтә хьыӡны иаанхоит.

Гугуца ЏЬЫКЫРБА

Аҟазаареи аҟамзаареи ҳанрыбжьагылаз

Август жәиҧшь, зқьи жәшәи ҧшьынҩажәи жәаҩа шықәса, ахәаша. Аҽны асааҭ 12 рзы имҩаҧысраны иҟан, усҟантәи Аҧсны Иреиҳаӡоу Асовет асессиа. Уаҟа ирылацәажәаран иҟан Аҧсни Қырҭтәылеи реизыҟазаашьақәа рзы аиқәшаҳаҭра иазкыз азҵаара. Аха, уи аҟалара иахьӡаанӡа, ашамҭаз, Аҧсны рнапахьы иааргарц азы, Егры аӡиас ирны ҳҭәыла еибашьрала иақәлеит ақырҭқәа. Охуреи игылаз аҩныҵҟатәи ар рполк аруаа рымч мырхакәа, гәыҧҩык ҭҟәаны, Очамчыра иалсны, Агәыӡера аҿагылара ҟазҵаз аҧсадгьыл ахьчаҩцәа ириааины аҳҭны қалақь иалалеит, бџьарлеи, џьаҧҳанылеи еиқәных. Аибашьра иалагоит ҳәа иҟамыз аҭынч уааҧсыра реиҧш, Аҧсны иҟаз аҧсшьаҩцәагьы шәаҟьаны, изеиуоу рзымдыруа иааҭгылеит.

Аамҭақазы, Аҟәа аибашьра алагара алмыршаразы аицәажәаракәа мҩаҧыргон Аҧсны аиҳабыра рхаҭарнакцәеи, Қырҭтәыла ар рнапхгареи. Аха, ақырҭқәа аибашьра аанкылара хықәкыс ирымамызт. Аҕацәа рымчқәа реидкыларазы аамҭа ус баша ишырго атәы еиликааун Владислав Арӡынбагьы. Убри азы ауп аҕа иҿагылаз адҵа зриҭоз, Аҧсны аҳҭны қалақь аамҭала иааныжьны, Гәымсҭа аӡиас аҟны ахырҕәҕәарҭақәа ааныркыларц азы.

Леон иордени, Ахь-аҧша аорден ахҧатәи аҩаӡареи занашьоу, аибашьра аветеран Вахтанг Цыгәба дреиуоуп раҧхьатәи асаҭқәа рзы аҕацәа Аҵҳа ҟаҧшь аҿы ирҿагылаз аруаа. Аветеран ибзианы игәалашәоит урҭ ахҭысқәа. «Адунеиаҿы зеиҧш ҟамло ыҟаӡам, аӡхыҵрақәа, адгьылҵысракәа, амцакракәа аха ауаҩы ииаӡбаз, ауаҩы идҵала иҭахрала имҩаҧысуа аибашьра еицәоу акгьы ыҟаӡам. Ирацәоуп аҧсуаа ҳҭоурых аҿы аҟазаареи аҟамзаареи ҳанрыбжьагылаз. Ус иҟан нанҳәамза жәиҧшь 1992 ш. рзы излагаз аибашьра, уи иаанырҧшит ақырҭқәа аҧсуаа рахь ирымаз ацәымҕра» ҳәа азгәаиҭоит Вахтанг Цыгәба.

Аибашьҩы игәалашәоит, нанҳәамза жәаха рзы Владислав Арӡынба дышиҧхьаз аҧсуа архәҭақәа реиҳабы Виктор Какалиа. Вл.Арӡынба дҵаауан, аҳәааҿы ишьақәгылаз аҭагылазаашьазы, избан акәзар уи агәҭынчымра узцәырнагартә еиҧш иҟан. Уи аҧхьа, мышкы шыбжьаз, Гал иҟаз аблокпост ықәыргахьан. «Владислав Григори-иҧа ҭелла Шеварнаӡе иҽеимаидеит, иагьеиҳәеит Қырҭтәыла аруааи атехникеи Егры аҳәаа иахьазааигәаахаз аҧсуа ган агәҭынчымра шрызцәырнаго атәы. Аха, Шеварнаӡе акгьы ҟамлаӡазшәа дцәажәон, Арӡынба агәра иирген аруаа рхыҧхьаӡара аизырҳара аҭынчра ишазкәу. Ари аҩыза, аиаша иацәыхараз ацәажәарала Владислав Арӡынба амц дузжьо дыҟахызма... Шеварнаӡеи иареи анеицәажәа ашьҭахь Виктор Какалиа игәы иҽеынҵан, ақырҭқәа Аҧсны иалалар шауа азы» иҳәоит Вахтанг Цыгәба.

Нанҳәамза жәиҧшь рзы Гиви Камуг-иҧа Агрба, Вахтанг Цыгәба дааиҧхьан иеиҳәеит аҕацәа шқәылаз, дара Аҟәаҟа рхы рханы аара ишаҿу. Адҵагьы ҟаиҵеит имашьына иакуа аруаа аашьҭыхны, аҕацәа ирҧыланы излауала аҿагылара ҟарҵарц азы. «Автоматқәеи, ҩба-ҩба артҟәацгақәеи аашьҭаххын, сареи, амашьына арныҟәцаҩ Наур Агрбеи, арота авзвод аиҳабы Александр Микеладӡеи, апрапоршьик Михаил Исаакови амҩа ҳақәлеит. Турбазатәи аҧсшьарҭатә ҩнқәа ркомплекс ҳаназааигәаха иаҳбеит уаҳа цашьа шҳамам, избан акәзар ирацәаны амашьынақәа еилагылан. Акыр сзеилкаауазар ҳәа амашьына сынҭыҵ издыруаз аҷкәынцәа збеит, урҭ исарҳәеит ақырҭқәа «Аиҭар» ишааихьоу. Гиви Камыгә-иҧа Агрба ҳаҽимаҳдартә еиҧш алшара ҟамлеит, аимадара еиҧҟьеит. Анаҩс ишеилаҳкааз ала аҕацәа ҳзызырҩуазаарын иҳәоит Вахтанг Цыгәба.

Анаҩстәи ахҭысқәа еимгеимцарак иалагӡаны имҩаҧысуан. Аҕацәа аҧсуаа аанкыланы Аиҭар» ҟа иҭаргалон. Еизаны игылаз ауаагьы игәыҭҟьа-ҧсыҭҟьахьа аимпра иаҿын, уи аамҭазы Вахтанг Цыгәба игәыҧ иацхраарц иааит ҩынҩажәи жәаҩык аруаа.

Аха, адҵа ада ахысра аӡәгьы азин имамызт. Избан акәзар, аҕацәа рхықәкы аҵыхәтәанынӡа еилкааӡамызт. «Иахьа аибашьра ианалагаз аамҭа еиуеиҧшымкәа ирҳәоит. Ииашаҵәҟьоу аамҭа, асааҭ жәеизеи ҩынҩажәи жәохә минуҭи роуп. Аҕацәа ртанк анхыс ссааҭ аангылеит, асаркьагьы ахшәеит» иҳәоит аветеран. Аҕацәа знык танкла ианхыс нахыс еилкаан иҟоу, усҟан ҳаибашьцәагьы рҿахысра иалагеит. Анаҩс, Гиви Агрба идҵала Вахтанг Цыгәба игәыҧ Аҵҳа Ҟаҧшь ахь ииаган. Абас иалагеит аибашьра.

Ҧшьышәи жәаха мши ҵхи, аибашьра иалахәыз жәаҩа нызықьыҩык инареиҳаны аҧсадгьыл ахьчаҩцәа, х-нызықьҩык хатә гәаҧхарала иааны еибашьуаз, хә-нызықьҩык ахәцәа, ҩ-нызқьи быжьшәҩык иҭахазарҭ ахыҧхьаӡара хьанҭақәа аибашьра иатәуп. Аҭоурыхтә ҭҵаарадыррақәа рдоктор, «Агәымшәараз» амедал занашьоу, аветеран Аслан Аҩӡба аҭоурых аганахьала аибашьра ахәшьара аҭо иазгәеиҭоит аҧсуаа рыгәыҕьреи, рхымшаҭареи аҕацәа шазыҧшымыз. Урҭ шақәымгәыҕәуаз ироуз аҩыза аҿагылара. Азныказы ақәылаҩцәа алҵшәа роуит. Избанзар, дара рхы иадырхәеит агәҽанымзаара.Аҧсуаа ззыхиамыз, ргәы иҭамыз аибашьра дара ирыхәеит. Ақырҭқәа ақалақь иазааигәахеит, аха ишақәгәыҕуаз еиҧш, еибашьрада Аҧсны агара алшара рызҭодаз, Аҵҳа ҟаҧшь аанкыланы иҭәан ҳаибашьцәа. Леон иорден занашьоу Вахтанг Цыгәба иажәақәа рыла аҕацәа ақәгәыҕуан «аҧсуаа рызҵаара» ҳәа изышьҭаз аҭыӡшәа ҩымшхымш рыла ирызбоит ҳәа. Аӡәырҩы ргәы ииаанагон аҧсуаа рхы иазынхеит, ар рымам, абџьар рымам, аҧышәа рымам ҳәа. Аха, аамҭа иаанарҧшит аҧсуаа дара ишырҟазшьоу еиҧш, изҭашәаз агәаҟра рхы шаҵадмырхоз. Ирзымдыруазгьы шырҵаз, ирымамыз абџьаргьы шырыҧшааз. Ахҭысқәа ирласны имҩаҧысуан. Нанҳәамза жәохә-жәаа рыбжьара аҕацәа рдесант мшынла иӡхыҵны Гагра ааныркылеит. Уи аамҭазы рхы иақәиҭны иаанхеит Гәдоуҭеи, амацәаз иҭакыз Ткәарчали, аҕацәа ахьзымнаӡаз ашьха қыҭақәеи. Нанҳәамза жәаа рзы аҧсуа еибашьцәа аҕацәа иааныркылаз Аҟәа аанызжьны Гәымсҭа аӡиас арҕьарахьтәи аҧшаҳәа ааныркылоит. Армарахь ала иҭәан ақырҭқәа. Абас ала ишьақәгәылоит афронт ацәаҳәа ҿыц-Гәымсҭатәи ахырхарҭа. Аҩбатәи Очамчыратәи афронт ацәаҳәа акәхеит Мрагыларатәи ахырхарҭа ала.

Хыхь ишҳәаз еиҧш, абџьар даара имаҷын. Нхыҵ Кавказтәи аеашьаратә жәларқәеи, адунеи егьырҭ аҭәылақәеи рҟынтәи хатәгәаҧхарала Аҧсныҟа еибашьра иаауаз рызхара абџьар ыҟаӡамызт. Аха, ирымаз ахәыҷы ахархәарала иааныркылаз ахырҕәҕәарҭақәа аҕа ирҭаӡомызт. Аҕацәа ирымырхуа иалагеит раҧхьатәи арратә ҷанҳәатҳа.

Гагратәи ахырхарҭаҿы аҧсуа еибашьцәа имҩаҧыргоз ажәыларақәа алҵшәа рыман, ақырҭқәа рабџьари ркәылӡтәы техникеи кажьны ибналон. Урҭ ирцәынхаз абџьар ҳаибашьцәа рзы ицхырааган. Гагра аҭарцәра Аҧсны жәлар рџьынџьтәылатә еибашьра аҭоурыхаҿы ихадароу аҭыҧ аанакылоит.

Ашамҭазы, октиабр ҩба, зқьи жәшәи ҧшьынҩажәи жәаҩа шықәса рзы, Аҧсны ахьчаҩцәа ажәылара хацдыркит. Ахәылбыҽха шыҟаз ақалақь ҭарцәын. Октиабр фба ашамҭазы ҳаибашьцәа ихьарцаз ақырҭқәа реиҳараҩык аӡиас Ҧсоу ирны, аҧсуа-аурыс ҳәааа иахысны Урыстәылаҟа ибналеит. Аха, аҧхьаҟа ишьҭан аибашьра арыцхә хьанҭақәа, иҳәоит агәымшәараз амедал занашьоу Аслан Аҩӡба.

Изныкымкәа Аҧсны ахьчаҩцәа рҽазыршәахьан Гәымсҭатәи афронт ала ажәыларақәа рымҩаҧгара, иара убас ажәыларақәа еиҿыркаауан Мрагыларатәи афронт аҟынгьы. Усҟантәи аамҭазы зхы иақәиҭыз Гәдоуҭа, аамҭала Аҧсны иаҳҭнықалақьхеит. Иара иаднакылон ахәцәа, аҭынч уааҧсыра, уаҟа иҟан Аҧсны аиҳабыреи, акомандаҟаҵаратә штаби. Аҭынч уааҧсыра арратә резервны иҟан. Аб, иҭахаз иҧа иҭыҧаҿы дҩагылон еибашьҩыс. Абыргцәа инадыркны зынӡа иқәыҧшыз рҟынӡа ргәаҕ зынӡа иҕьашкит декабр жәиҧшь рзы Лаҭа, аҳәсеи ахәыҷқәеи аазгоз аверталиот анҭадырха ашьҭахь. Аҟәа ахы ақәиҭтәразы еиҿкааз, аха лҵшәа змоуз, аҧсҭбара рацәа зцыз ажәыларақәа иреиуахеит ианартәии, марттәии ажәыларақәа.

Аҧсны имҩаҧысуаз ашьаарҵәыратә хҭысқәа х-миллионҩык инарзынаҧшуа еидызкыло адунеи зегь ахьтә ршьапы иқәдыргылеит аҧсуа-дыгатә диаспора ду, иара убасгьы аҳәаанырцә инхо ҳџьынџьуаа. «Хатә гәаҧхарала иааны еибашьуан Аҧсны зҭоурыхтә ҧсадгьылыз реиҧш, иара аӡбахә ахаан измаҳацызгьыаха аиаша иадгылоз аӡәырҩы» иҳәоит Вахтанг Цыгәба.

Аҧсуа-қырҭуатә еибашьраҿы ихадароу ажәыларақәа иреиуоуп иультәи. Амза раҧхьатәи амшқәа рзы аҧсуа еибашьцәа иаразнак ҩ-хырхарҭак рыла ажәыларақәа хацдыркит. Гәымсҭатәи афронт ала ашьха иаҧныз ақыҭақәа ҭырцәуа иаауан ҳаибашьцәа, уи аамҭазы Мрагыларатәи афронт аҿгьы ицон ажәылара, Тамшь ақыҭан амшын аҧшаҳәала иӡхыҵыз аҧсуа десант урҭ аҭыҧқәа рҿы ахырҕәҕәарҭақәа аанызкылаз Аҧсны ахьчаҩцәа ирыцхраар акәын. Арратә експертцәа ргәаанагаракәа рыла иультәи ажәылара иалнаршеит анаҩс иаагаз аиааира аагара.

Цәыббрамза жәаф рзы ихацыркын ҳар имҩаҧыргаз аҵыхәтәантәи ажәылара, аха иара зегь рааста ихьанҭақәаз иреиуан. Цәыббрамза жәаф-жәибжь рзы Гәымсҭа аҩадатәи ахәҭаҿы ицоз ажәылара иалҵшәаны ҳаибашьцәа иааныркылеит астратегиатә ҟазшьа змаз ахаракырақәа. Жәаҩамш ицоз аоперациа иабзоураны, цәыббрамза ҩажәи быжьба рзы ахы иақәиҭтәын аҳҭнықалақь Аҟәа. Уажәшьҭа еилкаан аҕа ибҕа ашшара шыҧҵәоу,

Ақырҭуа архәҭақәа рҽыҧсаҟьаны ибналон. Ҳаҧсуа еибашьцәа риааиратә мҩа иацырҵон. Цәыббрамза ҩажәи жәба рзы иҭарцәын Гәылрыҧшь, цәыббра ҩажәи жәаба рзы Очамчыра. Ахәылбыҽха асааҭ ааба инарзынаҧшуаны, аиааира абираҟ ахаргылан Егрытәи ацҳа, Аҧсни Қырҭтәылеи рҳәааҿы.

Ари аибашьраҿы аҧсуаа иргаз аиааира амилаҭ зегьы ирхьызрашәоуп. Аҧсадгьыл ахьчаразы зхы иамеигӡаз реиҧш, ифырхацәоуп урҭ зааӡаз ранацәа, дара аҧсадгьыл агәыбылра дзыркыз рабацәа. Афырхаҵа дзааӡо ахаҵа иоуп. Жәаха мзы рыҩныҵҟа ицоз аибашьра ҳажәлар еиднакылеит, адунеи зегьы агәра днаргеит аҧсуаа рыҧсадгьыл азы рхы ишамеигӡо. Ахьы Владислав дзаҧхьагылоу ажәлар маҷ доуҳала ишыҕәҕәоу.

Елана ЛАШӘРИА

Гал ахаҿра еиҕьхоит

Гал ақалақь апарк хада аҟны аиҭашьақәыргыларатә усуракәа цоит. Абар, уажәшьҭа 30 шықәса иреиҳауп ари апарк аҟны акапиталтә ремонт ҟарымҵеижьҭеи. Хымҧада, апарк напы адкыланы ирыман, идыргылон атәарҭа ҿыцқәа, иблыз алашаракәа рыҧсахуан, аха уи азхомызт. Иахьазы апарк шьаҭанкыла аиҭашьақәыргылара иаҿуп. Зегьы раҧхьа иргыланы иҧсахын аӡцарҭақәа. Уи Асовет Еидгыла ахаан иҟарҵаз акәын.

Гал араион ахада ихаҭыҧуаҩ Нарсоу Џьопуа иажәақәа рыла, иаҳхысыз ашықәс август мзазы ақалақь ауааҧсыра аҳәара ҟарҵеит апарк аиҭашьақәыргылараӡы. Убри инамаданы ашәҟәқәа еиқәыршәаан апарк аиҭашьақәыргылара иаҭаххо ахарџь, аплан уҳәа рзы. Анаҩс, аекспертцәа анахәаҧш, иаҳхысыз ашықәс октиабр мзазы аиҭашьақәыргыларатә усуракәа ирылаган. Нарсоу Џьопуа иажәақәа рыла, аусуракәа хыркәшазар акәын ҳазну ашықәс маи мзазы, иааҟәымҵӡакәа иҟоу амшцәгьақәа ирыхҟьаны уи аҿҳәаара наскьоит ииуль мза анҵәамҭахь. Араион ахада ихаҭыҧуаҩ излеиҳәаз ала, аусуракәа хыркәшоуп 90% рҟынӡа.

Апарк аиҭашьақәыргылара асмета иартәоит хәмиллионк инареиҳаны. Урҭ аҧаракәа азоужьуп араион абиуџьет аҟынтәи. Апарк иаакәыршан ахаҳә аҿыкәыршаразы иазоужьыз аҧара азымхеит. Убри аҟнытә, аҭыҧантәи араионтә аизара ашҟа ааҧхьара ҟарҵоит абиуџьет аиҭакраҟәа аларгаларц, иазымхо ахарџь азы.

Апарк ахаҭа акәзар, ашьаҟауаа ахьныҟәо аҭыҧ аҿы ишьҭаҵоуп ахаҳәқәа, ус уаанӡа иҟамызт. Иара убасгьы иазҧхьагәаҭоуп, хәыда-ҧсада «Wi-Fi» аҟаҵара, зыҧсы зшьо ауааҧсыра рфотосахьақәа ахьҭырхша, еиуеиҧшым тематикала аҭыҧқәа рзеиҿкаара гәҭакыс ирымоуп. Иаҳҳәап, аушьҭымҭацәа рзы араҟа иқәыргылахоит ашәҟәы асахьа. Уаҟа аушьҭымҭацәа зегьы неины рфотоқәа аҭыхра традицианы иҟаларц азы.

Гал ақалақь аҟны иара убасгьы ҿыц аҟаҵара иаҿуп ашьапылампыласырҭа маҷ. Уи дыргылоит Гал иҟоу ашьапылампыласырҭа ду авараҿы. Араҟа аусуракәа хацыркын февраль мзазы, август азы ахыркәшара ргәы иҭоуп. Аха абраҟагьы аусуха рнаҭом амшцәгьа.

Ари ашьапылампыласырҭа маҷ аргылара иазоужьуп 5 миллион мааҭк инареиҳаны. Уи ахарџьқәа шәоуп араионтә биуџьет аҟынтәи.

Гал араион аҿари аспорти русбарҭа аиҳабы Ехваиа Бачуки иажәақәа рыла, аусуракәа ахыркәшарахь инеиуеит, ашьапылампыласырҭа ҟаҵахоит иақәнагоу астандартқәа зегьы ирықәшәо.

Гал ақалақь аҟны иара убасгьы иаархәеит ақыҭанхамҩа аҟны даара ихәарҭа дуу атрактор маҷқәа ҩба. Руак аахәан иаҳхысыз ашықәс азы, егьи мызкы аҧхьа. Урҭ раахәара иартәеит 2 миллион мааҭк иназынаҧшуа. Арҭ аҧаракәа араионтә биуџьет аҟынтәи иазоужьын.

Гал араион агроном хада Лери Шониа иажәақәа рыла, атракторқәа рышәагаа уамак иахьдуум азы даара иманшәалоуп араса ахәышәтәраҿы, иара убасгьы аҵьықәреи аус адулараҿы.

Ш. ТОРЧУА

Аҿар анаркотикқәа ирҿагылоит

Рашәарамза 28 рзы Аҟәа ақалақь аҿы анаркотикқәа рыдкылареи изакәанымкәа анаркотикатә маҭәашьарқәа реиҭарсреи рҿагылара Жәларбжьаратәи Амш азгәаҭара инамаданы, Аҟәа имҩаҧгахеит ареспубликатә акциа «Аҿар анаркотикқәа ирҿагылоит». Акциа амҩаҧгара азҧхьагәаҭан рашәарамза 26 рзы, аха аобиективтә мзызқәа ирыхҟьаны, уи егьи амш ахь иигахеит ҳәа адырра ҟанаҵоит аҿари аспорти русқәа рзы Аҳәынҭқарратә еилакы апресс-маҵзура.

Акциа аҳәаақәа ирҭагӡаны имҩаҧысуеит атлетика ласы азы аиҧхныҩлара. Иара убас, имҩаҧгахоит амҵәышәмпыл 3х3, аӡсара, астолтә ҧкьаҭмпыл, ашахматқәа, анардқәа, адомино азы аицлабрақәа, иара убас ахыци ахәымпали рыла ахысразы аҟазарақәа-классқәа еиҿкаахоит. Аҟәатәи аолимпиатә ӡҭарчы аҿы имҩаҧысит аӡсаразы аицлабрақәа, Аҧсуа драматә театр аҿаҧхьеи Б.У. Шьынқәба ихьӡ зху апарки рҿы амҵәышәмпыл 3х3, астолтә ҧкьаҭмпыл, ашахматқәа, анардқәа, адомино рзы аицлабрақәеи ахыци ахәымпали рыла ахысразы аҟазара классқәеи мҩаҧган. Ари аус ахықәкы хада – агәабзиара аиҷаҳареи аҿар рыбжьара анаркотикқәа раларҵәара аҧхьырҟәҟәаареи ауп.

Ажәларқәа еимаздо аҟазара

Аҟазара, хаҭала атеатртә ҟазара ажәларқәа еимаздо ахьтәы цҳа иаҩызоуп. Иаҳхысыз амчыбжьаз агастрольқәа рҟынтә ихынҳәит Фазиль Искандер ихьӡ зху аурыс драматә театр актиорцәа.

Фазиль Искандер ихьӡ зху аурыс драматә театр ақалақь Горно-Алтаиск адраматә театр П.Кучиак ихьӡ зху асценаҿы иддырбеит аспектаклькәа «Ишьаарҵәырахаз ачареи», «Ахаҵа ҧшӡеи».

Атеатр анапхгаҩы Иракли Хынҭәба иҳәеит ақәгыларақәа қәҿиарадула ишымҩаҧысыз. Аҩбатәи амш азы Ареспублика Алтаи акультура аминистр Ольга Антародонова Аҳаҭыртә шәҟәы раналшьеит. «Ахаҵа ҧшӡа» аҧҵоуп Александр Островски ипиеса иалхны, 200 ш. диижьҭеи аҵра аиубилеи инамаданы.

Иракли Хынҭәба иазгәеиҭеит ари аныҟәара ус баша иаҧшьгоу шныҟәарам, ҳара ҳдоуҳатә ҧышәа аимадара шакәу. Иара аҧшьган Урыстәыла акультура Аминистрра апрограмма «Большие гастроли» аҳәаақәа ирҭагӡаны. Уантәи Аурыс театр амҩа хан Ҭаҭарсҭан, аҧшьбатәи аурыс театрқәа рфестиваль ашҟа. Уаҟа (Набережные Челны) идырбан Островски ипиеса «Ахаҵа ҧшӡа». Амҵәыжәҩақәа узҭо, Ф.Искандер ихьӡ зху атеатр актиорцәа қәҿиарала инарыгӡоз агастрольқәа, рықәгыларақәа ҳ-Аҧсны ахьӡ шьҭнахуеит, ахьтәы цҳа еиҧш егьырҭ ажәларқәа ҳарзааигәанатәуеит.

Уи шьақәзырҕәҕәо, аныҟәаракәа рышьҭахь, иаразнак, мышкы ахи-аҵыхәеи иҭагӡаны Ф.Искандер ихьӡ зху аурыс драматә театр асценаҿ иддырбеит Ф.Искандер иҩымҭа иалху аспектакль «Софичка».

Ҳ-Фазиль ду ихыҧша арахь имҩахнагаз даара ирацәаҩын. Азал ду ҩндырҭәаауан Аҧсны асасцәа – аҧсшьаҩцәа. Ҳәара аҭахым «Софичка» аҟны иқәгылоу атема, есымшагьы актуалра аҵоуп, ихадароуп актиорцәа ррольқәа шынарыгӡо. Аҧсҭазаараҿ аҵәгьеи абзиеи рышьхәа еивҵоуп. Араҟа иаарҧшуп абзиабара, аиура аҵакы, аиҩызара, милаҭцыҧхьаӡа дара рхатәы знеишьа, еибабашьа рымоуп, аха убри аан уи иаҳнарбоит Асовет Еидгыла еиднакылоз зегьы рҭоурых, рыҧсҭазаара.

Ароль хада налыгӡоит Аманда Кәарацхелиа (Софичка). Шамиль ироль наигӡоит – Осман Абыхәба, абригадир бырг – Џьамбул Жорданиа, Қьаазым – Рубен Депелиан, Маша – Милана Ломиа, арольқәа зегьы ахәыцҳ инаиркны баҩхатәрала инагӡоуп.

Ахәаҧшцәа агәахәара ду шырнаҭаз, гәыла-ҧсыла ишырҭәыртәыз рзыҵәахуамызт. Уи арҵабыргуан дыдраҵас игоз анапеинҟьабжьқәа. Ари аҩыза аҟазара ҳтеатр мацара акәым иӡырнаго уи ҳӡырнагоит зегьы, иӡырнагоит ҳажәлар ркультура, рҟазара. Ари хьтәы цҳа еимадагоуп ҳа ҳзы.

Наира САБЕКИА

Зи-мцеи ириааиуа

Еиуеиҧшым ахҭысқәа рыла еилоуп, ганрацәала ишьақәгылоуп ауаҩы иҧсҭазаара. Еснагь ауаҩы иҧсҭазаартә мҩаҿы иаҧиҵо ахҭысқәа даныргәылагылоу, агәеанызаара имазароуп. Ауаҩы амашәыр данақәшәо издырам, убри аҟнытә ишьаҿақәа шәаны-изаны иҟаиҵалароуп, илаҧшҳәаа ҭбаазароуп. Иҟоуп ауаҩы аҧсабаратә цәырҵракәа ирыхҟьо амашәыргьы данақәшәо.

Иахьатәи аамҭазы имаҷымкәа ҳтәылауаа рыҧсҭазаараҿы амашәыркәа ҟалоит, аха урҭ раҧхьырҟәҟәааразы, насгьы ауадаҩра иақәшәаз ацхыраара иҭаразы Аҧсны Аҳәынҭқарра Аҭагылазаашьа ҷыдақәа рзы аминистрра аусзуҩцәа рылша рацәаӡоуп.

Ҧхынгәымза 4, Аҧсны Аҳәынҭқарра Аҭагылазаашьа ҷыдақәа рзы аминистрра аусзуҩцәа ирымшны иҧхьаӡоуп. 17 шықәса раҧхьа, ари аены, Аҧсны аҩбатәи Ахада Сергеи Уасил-иҧа Багаҧшь иусҧҟала иаҧҵан Аҭагылазаашьа ҷыдақәа русбарҭа.

Аҭагылазаашьа ҷыдақәа рминистрра аусзуҩцәа рзанааҭдырра инақәыршәаны, минуҭқәак ирылагӡаны, дара рхаҭақәа рыҧсҭазаара ашәарҭара иҭагылазаргьы, амашәыр иақәшәаз рыцхыраара рылдыршоит. Аиқәырхаҩцәа – иарбан уадаҩразаалак аҿаҧхьа хьаҵра рықәым, ахамеигӡареи агәымшәареи аадырҧшуеит.

Аӡхыҵрақәа, аҩнқәеи абнақәеи рымцакра, амҩатә машәыркәа, агуманитартә цхыраара уҳәа Аҭагылазаашьа ҷыдақәа рзы аминистрра иҟарҵо ацхыраара рацәоуп. Аминистрра раҧхьа ишьақәгылан абылрацәыхьчаратә маҵзурала. Анаҩс ирҭбаан: аиқәырхаратә, ашьхатә-еиқәырхаратә,

оператехникатә, амедицинатә маҵзураҟәа рыла.

Адгьыл аҿы, иара убас аҳауаҿы, аӡаҿы аиқәырхаҩцәа рус ҧымкрада инарыгӡоит.

Аҧсны Аҭагылазаашьа ҷыдақәа рзы аминистрра есааира иарҕәҕәоит иара аматериалтә-техникатә база. Иахьатәи аамҭазы аусбарҭа иамоуп ҳаамҭа иақәшәо атехника. Аеиқәыршәагатә маҭәахәқәа рыхәҭак, гуманитартә цхыраарак аҳасабала урыстәылатәи аколлегацәа ирырҭеит.

Есааира аҭагылазаашьақәа рҽырыҧсахуеит, аусурагьы маҷк иуадаҩхоит, аха еиҵагылоу аҿар ари азанааҭ алызхуа маҷҩым. 2011 шықәса раахыс Аҧснытәи аҵаҩцәа абжьаратә ҵара аныхдыркәшалак, аҭагылазаашьа ҷыдақәа Урыстәыла ирeиҳау аҵараиурҭақәа рганахьала ирҭало маҷҩым.

Сынтәа, Аҭагылазаашьа ҷыдақәа рзы аминистрра аусзуҩцәа рыпрофессионалтә мшы аены, иалкаахаз гәыҧҩык, аҳаҭыртә бҕьыцқәеи амедалқәеи ранашьан.

Аиқәырхаҩ-даара аҭакҧхықәра ду зцу, аҧсҭазаараҿы зда ҧсыхәа ыҟам занааҭуп. Аманшәалара рыцыз зуси зџьабааи ҧшьоу аиқәырхаҩцәа!

Мадина АМҶҦҲА,
ААУ ***афилологиатә факультет ажурналистика аҟәша актәи акурс астудент***

АПСНЫМЕДИА
Ареспубликатә ҳәынҭқарратә усҳәарҭа «Аҧснымедиа»
gazeta-apsny.info
apsnygazeta@mail.ru
аҭел: +7 (840) 226-15-75 / 226-59-73
аҭыӡҭыҧ: Аҧсны, Аҟәа ақ., Ажәанба имҩа, 9
АРЕДАКТОР ХАДА
АХРА АНҚӘАБ
Агазеҭ адҵала иҩым астатиа ахә аредакциа иазшәаӡом
Агазеҭ ахә – 20 мааҭ